БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 236 (6671)
НОЯБРИИН 13
ПЯТНИЦА
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

КПСС-эй Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые бодото дээрэнь бэелүүлэн, республикынгаа хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые эрид дэбжэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе!

Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй уряае бүгэдөөрөө дэмжэе!

Партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленум манай ороной хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые саашадань хүгжөөхэ асари ехэ программа хараалба. Хүн зондо хэрэгтэй эдеэ хоолой продуктнуудые ба хүнгэн промышленностьда хэрэгтэй түүхэй эдүүдые ойрын 2—3 жэлэй туршада элбэг дэлбэг болгохо зорилго табигдаад байна. КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол колхозно таряашадай дунда айхабтар ехэ политическэ ба ажалай дэбжэлтэ үүсхэбэ.

Һаяхан Улан-Үдэдэ республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн болоһон байна. Зүблөөндэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые дүүргэхэ талаар республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зорилгонуудые зүбшэн хэлсээд, Бурят-Монголой бүхы колхознигуудта, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ уряатайгаар хандаба. Эдэнэр өөһэдынгөө хүдэлмэриин жэшээ дээрэһээ колхозно байгуулалтын ямар барагдашагүй ехэ арга боломжонуудтай ба резервнүүдтэй байһаниие харуулаа. Эдэнэр хадаа парти, правительствын табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ, ойрын хоёр—гурбан жэлдэ хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые эрид дэбжэхэ түгэс зоригтой байһан тухайгаа энэ хандалга соо мэдүүлнэ.

Республикын хүдөө ажахын түрүүшүүл болбол ниитын малай тоо толгойе түргэнөөр олошоруулхын, ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлхын, малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын, овощиин, хартаабхын, ороһото, техническэ ба тэжээлэй культурануудай ургасые дээшэлүүлхын түлөө, машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэриие эрид һайжаруулхын түлөө республиканска социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе гэжэ уряалба.

Малажал республикын хүдөө ажахын гол һалбари мүн. Эхэ малай һубайралтые усадхажа, зуун үнеэн бүриһөө 1954 ондо 85-һаа үсөөн бэшэ тугал абажа тэнжээхэ, үнеэн бүриһөө 900—1000 литрһээ бага бэшэ, город шадарай аймагуудта—1200—1500 литрһээ бага бэшэ һү һаая гэжэ манай эрхим нүхэд уряална.

Хонидой тоо толгойе бүхы аргаар олошоруулха, тэдэнэй үүлтэрые һайжаруулха, нооһо хайшалалгые ехэ болгохо гэээшэ тон шухала зорилго мүн. 1954 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьгадые абахын, харин нооһотой хонин бүриһөө 4,3 килограммһаа бага бэшэ, нарибтар нооһотойһоо — 3,8 килограмм, шэрүүбтэр нооһотойһоо—3,2 килограмм, шэрүүн нооһотой хонинһоо—1,7 килограмм нооһо хайшалхын түлөө тэмсэе гэжэ хандалга соо хэлэгдэнэ. Гахай үсхэбэрилгые улам хүгжөөхэ, эхэ гахай бүриһөө 14-һөө үсөөн бэшэ поршоонхо абаха, гахайнуудые олоор шахажа таргалуулха гээшэ гахайн фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Малай тэжээлэй бата бэхи база байгуулаад лэ байбал, малажалые амжалтатайгаар хүгжөөжэ болохо гээшэ. Тиимэһээ сабшалангай, зелёнкын, таримал ногооной, тэжээлэй корнеплодуудай ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэй. 1954 ондо гектар бүриһөө 13—15 центнерһээ бага бэшэ үбһэ хуряаха, 30—40 центнерһээ бага бэшэ зелёнко, 25—30 центнерһээ бага бэшэ олон жэлэй ногоо, 160—180 центнер тэжээлэй корнеплодуудые ургуулжа абахын түлөө тэмсэе!

Хартаабха ба овощиин тарилгые үргэдхэхын ба ургасыень эрид дээшэлүүлхын түлөө мүрысэе гэжэ түрүүшүүл уряална.

Бүхы таряалан дээрэһээ гектар бүриин зуун пүүд ороһо таряа ургуулжа абаха гээшэ бүхы колхозуудай зорилго болоно.

Машинно-тракторна станцинууд колхозно үйлэдбэриин шиидхэхы хүсэн мүн. МТС-үүд гүрэнэйнгөө үгэһэн баян техникые гүйсэд ашаглаха, колхозуудта таряанажалай ба малажалай хүдэлмэринүүдые улам ехээр механизацилха ёһотой. Ургасые дээшэлүүлхын, малай тоо толгойе олошоруулхын ба ашаг шэмые ехэ болгохын түлөө тэмсэхэ гээшэ механизаторнуудай нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн болбол 1954 ондо КПСС-эй Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй тогтоолоор табигдаһан даалгабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ Читын областиин колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудые уряалба.

КПСС-эй областной комитедэй бюро хадаа хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалгые һайшааба. Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалгые ба Читын областьтой баталагдаха социалистическэ мүрысөөнэй договорой проектые энэ оной ноябриин туршада бүхы колхозуудта, совхозуудта, МТС-үүдтэ, малажалай фермэнүүдтэ, таряанажалай, тракторна ба бусад бригаданuудта зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэхэ, бүхы колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудай, бригаданууд болон фермэнүүдэй, тус тус колхознигуудай, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй хоорондо социалистическэ мүрысөөнэй договорнуудые баталалга хангаха гэжэ КПСС-эй айкомууд, аймгүйсэдкомууд уялгалагдаба.

Республикын хүдөө ажахын түрүүшүүлэй хандалгые бүхы колхознигуудай, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй халуунаар дэмжэхэ байһаниинь лабтай.

Нютагуудтахи партийна ба советскэ органууд олониитэ колхознигуудай ба механизаторнуудай дунда ойлгуулалмжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, социалистическэ мүрысөөе зүбөөр эмхидхэхэ, тэрэниие шадамараар хүтэлбэрилхэ зорилготой.

Партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй тогтоолоор табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө бүгэдэарадай социалистическэ мүрысөөндэ колхоз, МТС болон совхоз бүхэн, колхозник болон механизатор бүхэн эдэбхитэйгээр орог лэ! Республикынгаа хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые эрид шууд дэбжэхын түлөө, Читын областьтой социалистическэ мүрысөөндэ илахын түлөө бүгэдөөрөө эршэмтэйгээр тэмсэе!

КПСС-эй ОБКОМДО

Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалга тухай

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй заабаринуудые бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө колхозуудай, совхозуудай, МТС-үүдэй ба аймагуудай, бүхы колхознигуудай, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй республиканска социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэе, Читын областиин колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудтай социалистическэ мүрысөө эхилэе гэһэн уряатайгаар Бурят-Монголой бүхы колхознигуудта, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалгые һайшааха тэжэ КПСС-эй обкомой бюро тогтоогоо.

Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалгые ба Читын областьтой баталагдаха социалистическэ мүрысөөнэй договорой проектые энэ оной ноябриин туршада бүхы колхозуудта, совхозуудта, МТС-үүдтэ, малажалай фермэнүүдтэ, таряанажалай, тракторна ба бусад бригадануудта зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэхэ, бүхы колхозууд, МТС-үүд болон совхозуудай, бригаданууд болон фермэнүүдэй, тус тус колхознигуудай, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй хоорондо социалистическэ мүрысөөнэй договорнуудые баталалга хангаха, тиихэ зуураа «Читын областьтой социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлхын түлөө тэмсэе» гэһэн лозунгтойгоор ойлгуулалмжын бүхы хүдэлмэриие ябуулха гэжэ КПСС-эй айкомууд, аймгүйсэдкомууд уялгалагдаба.

Республикын аймагуудай, МТС-үүдэй колхозуудай, совхозуудай Читын областиин хоорондохи социалистическэ мүрысөөнэй ябасые хэблэлдэ үргэнөөр харуулха ябадал эмхидхэхыень республиканска ба аймагуудай газетэнүүдэй редакцинуудые КПСС-эй обкомой бюро уялгалба.

Бурят-Монголой АССР-эй бүхы колхознигуудта, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ

Бурят-Монголой хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалга

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленум «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» тогтоол соогоо манай ороной хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые саашадань дэбжэээхэ асари ехэ программа хараалба. Энэ программые бодото дээрэнь амжалтатайгаар бэелүүлээд байбал, эдеэ хоолой продуктнуудаар хүн зоной улам ехэ болоһон хэрэглэмжэнүүдые ба түүхэй эдээр хүнгэн промышленностиие хангаха арга ойрын 2—3 жэл соо олдохо байна.

Манай ороной хүдөө ажахы дэлхэй дээрэ эгээл томо, эгээл механизированнэ ажахы мүн. Колхозно байгуулалта Советскэ Союзай олон миллион таряашадта жаргалтай ба баян дэлгэр ажабайдалай үргэн зам нээжэ үгөө.

Гэбэшье, хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар туйлагдаһан хэмжээн советскэ хүнүүдые хангажа шадахагүй байна. Хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ, илангаяа малажалда, хартаабха болон овощь үйлэдбэрилгэдэ, тэрэшэлэн машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэридэ ехэ дутагдалнууд бии байна гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Пленум тэмдэглээ. КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоол дотор тэмдэглэгдэһэн бүхы дутагдалнууд мүн манайшье республикын хүдөө ажахыда бүримүһэн хамаадана гэжэ бидэнэр сэхэ руунь хэлэхэ ёһотойбди.

Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын угаа ехэ, бүхы талын туһаламжа үзүүлжэ байһанай ашаар Бурят-Монголой социалистическэ хүдөө ажахы советскэ засагай үедэ бага бэшэ амжалтануудые туйлаа. Тэрэ хадаа томо, механизированнэ ажахы болоо, хүдөө ажахын мүнөө сагай техникээр хангагдаа. Түрүү колхозууд болон МТС-үүд советскэ агробиологическа наукын, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые шадамараар хэрэглэжэ, хүдөө ажахын культуранuудай ехэ ургаса жэл бүри абана, ниитын малай тоо толгойе түргэнөөр олошоруулна, малай үүлтэрые һайжаруулна, ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлнэ.

Нүхэдүүд! Олон колхозууд үнгэрһэн жэлдэшье республикын хүдөө ажахын гол һалбари болохо ниитын малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргээ тэжэ бидэнэр, республиканска зүблөөндэ хабаадагшад, сэдьхэлээ ханан тэмдэглэнэбди.

Мухаршэбэрэй ба Тарбагатайн аймагуудай колхозууд бүхы түрэлэй малаар түсэбөө дүүргээ. Сэлэнгын, Заиграйн, Бичурын, Кяхтын аймагуудай колхозууд ниитын малай тоо толгойе нилээд олошоруулаа. Байкало-Кударын, Мухаршэбэрэй, Тарбагатайн болон Сэлэнгын аймагуудай колхозууд хони үсхэбэрилгые хүгжөөхэ талаар һайн амжалтануудые туйлаа.

Энэ жэлдэ һаалишадай социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Эрхим һаалишад даажа байһан үнеэн бүриһөө 9 һара соо 2700 литр хүрэтэр һү һаагаа. Эгээл эрхимүүдэй тоодо алдарта һаалишад: республикын колхозно һаалишадай дунда нэгэдэхи һуури эзэлһэн Ринчинова Б. Б., Цырендоржиева Д. Д., Лумбунова Я. Б., Доржиева Е. Д., Хайдапова Д. Б., Хайдапова Ц. Г., Ринчинова Г. Д., Очирова Г. Д., Раднажапова Ц-Х. Д., Будаева С. Д., Бадмаева Л. Н., Лубсанова Б. Ч., Жалсанова Д. Ж., Будажапова Д. Д., Шарапова Д. Д., Нимаева Д. З., Воронцова А. Н. гэгшэд ороно.

Зооветинститутдай һуралсалай ажахын һаалишад нүхэд Ахминеева А. К., Баженова Т. Д., Сахияева С. Ж. гэгшэд энэ жэлэй 9 һара соо үнеэн бүриһөө 3400 гаран литр, тиихэдэ нүхэр Максимова З. Г.—4283 литр һү һаагаа. Колхозуудай гүрүүлэгшэнэрые бэлэдхэхэ хүдөө ажахын дунда һургуулиин һуралсалай ажахын һаалишад нүхэд Митрошина В. И., Грыдина Л. П. гэгшэд даажа байһан үнеэн бүриһөө 3300—3500 литр һү һаагаа.

Бүхы колхозоороо үнеэн бүриһөө дунда жэшээгээр нэгэ мянган литрһээ дээшэ һү һааһан 12 колхозууд 9 һарын мүрысөөнэй дүнгүүдээр түрүүлжэ ябана. Тэдэнэй тоодо Иволгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Кяхтын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ, Прибайкальска аймагай «Заветы Ильича», Иволгын аймагай «1-е Мая», Бичурын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ, Кяхтын аймагай «Большевик», Тарбагатайн аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхозууд ороно.

Шэнэ түл олоор абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлхэ талаар эрхим показательнуудые Мухаршэбэрэй, Кяхтын, Заиграйн, Хэжэнгын болон Иволгын аймагууд туйлаа. Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоздо 100 үнеэн бүриһөө 94 тугал абтаа, тус аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо—92, Мухаршэбэрэй аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо—89,3 тугал абтаа.

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой тугалшан нүхэр Базарова Х. Б. тэрээндэ даалгагдаһан бүхы 30 тугалые түлжүүлхэдээ тугал бүхэнэй амидын шэгнүүрые сүүдхэ бүри дунда жэшээгээр 589 граммаар нэмээгээ.

Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой хониной-товарна фермэдэ (фермые даагша нүхэр Толстихин А. Ф.) 100 эхэ хонин бүриһөө 96 хурьгад абтаа, харин нооһотой хонин бүриһөө дунда жэшээгээр 4,5 килограмм, нарибтар нооһотойһоо—4 килограмм нооһо хайшалагдаа. Кабанскын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон нүхэр Шадрин Н. Е. 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьгадые абажа түлжүүлээ, харин нооһотой хонин бүриһөө 4,6 килограмм, нарибтар нооһотойһоо —3,2 килограмм нооһо хайшалжа абаа. Яруунын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон нүхэр Дашеев Н. Д. зуун эхэ хонин бүриһөө 121 хурьгадые абажа түлжүүлээ.

Манай гахайшад мүн лэ муу бэшээр ажаллаа. Жэшээнь, Бичурын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой гахайшан нүхэр Косеко М. Ф. эхэ гахай бүриһөө 15 поршоонхо абаа. Үнгэрһэн жэлдэ түрүү гахайшад урданайхиһаа олон гахайдые шахажа таргалуулаа, тэрэнэй ашаар колхозууд эрхим шанартай гахайн мяха урда жэлэйхидэ орходоо нилээд ехээр гүрэндөө уялгата ёһоор тушаагаа гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Олон шубуушад советскэ зоотехническэ наукын ба түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые шадамараар хэрэглэжэ, тахяануудай үндэгэлгые олошоруулжа шадаа. Жэшээнь, Байкало-Кударын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой шубуушан нүхэр Печкина Е. П. үндэгэлдэг тахяа бүхэнһөө 91 үндэгэ абаһан байна.

Түрүү зүгышэд ехэ амжалтануудые туйлаба. Бичурын аймагай «Заря коммунизма» гэжэ колхозой зүгышэн нүхэр Разницын П. Т. зүгын бүлэ бүхэнһөө дунда зэргээр 49,5 килограмм мёд абаһан, тонно шахуу воск суглуулһан байна.

Манай түрүү луговодууд болон тэжээл бэлэдхэлэй бригаданууд тэжээл үйлэдбэрилгые ехэ болгохо хэрэгтэ горьтой амжалтануудые туйлаа. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн, республикын суута луговод нүхэр Батышев А. И. 112 гектар сабшалан дээрэһээ га бүриин 18,7 центнер, туршалгын участок дээрэһээ —120 центнер үбһэ хуряажа абаа. Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой луговод нүхэр Санжанов Р. Д., тус аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой луговод нүхэр Ефимов П. Ф. баян ургаса абаа. Бичурын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Авдеев Е. Е. гэгшын бригада 78 гектар хээрын сабшалангай гектар бүриһөө 55 центнер үбһэ хуряагаа.

Зэдын аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Брыков И. Н. гэгшын хүтэлбэрилдэг тэжээл бэлэдхэлэй бригада 8 гектарһаа га бүриин 360 центнер турнепс ургуулжа абаа.

Кударын, Кяхтын ба бусад зарим аймагуудай зарим колхозууд силос хэхын тула кукурузын ба наран сэсэгэй ургасые ногоон байхадань гектар бүриһөө 15—20 тонно суглуулжа абаа. Курумкачай аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз үһалагдадаг газар дээрэ наран сэсэг тарижа, силос хэхын тула тэрэнэй ногоон байхадань гектар бүриһөө 220 центнер хуряажа абаа.

Республикын олон машинно-тракторна станцинууд нёдондо жэлэйхидэ орходоо һайнаар хүдэлмэрилөө. Механизаторнууд колхозуудай үйлэдбэриин бригадануудтай нигта барисаатайгаар хүдэлмэрилжэ, хабарай тарилгые ба ургаса хуряалгые түргэнөөр, эмхитэйгээр үнгэргөө, сабшалан һайжаруулха ба тэжээл бэлэдхэхэ талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хээ. Жэшээнь, Үшөөтын МТС-эй механизаторнууд тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэбые 109,6 процент дүүргээ, элдүүрилдэг бүхы газар дээрэһээ гектар бүриин 13,2 центнер ороһото культурануудай ургаса абаа. МТС хадаа үбһэ сабшаха, хонидой нооһо электричествээр хайшалха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ.

Бичурын МТС-эй тракторист нүхэр Григорьев Т. Н., Цагаан-Усанай МТС-эй тракторист нүхэр Бурдуковский М. Д., «Эрдэм» совхозой тракторист нүхэр Филиппов Ф. П. болон бусад эрхим амжалтануудые туйлаа.

Республикамнай олон комбайнернуудайнгаа хүдэлмэреэр омогорхожо шадаха байна. Тэдэнэр техникые зүбөөр ашаглажа, ехэ бүтээсэ туйлаа. Жэшээнь, Ехэ-Кударын МТС-эй комбайнер нүхэр Андреев А. П. «С—6» комбайнаар 806 гектар таряа хуряагаа, Селендумын МТС-эй комбайнер нүхэр Ковалевский Н. И. —786, Хонхолойн МТС-эй комбайнер нүхэр Рыжаков Ф. —630, Ехэ-Куналейн МТС-эй комбайнер нүхэр Болонев Г. Н.—539, Иволгын МТС-эй комбайнер нүхэр Раднаев Д. Ж. —526 гектар таряа хуряагаа.

Олон таряашад ба овощь таригшад һайн амжалтануудые туйлаһан байна. Ториин аймагай «Заветы Ильича» колхоздо (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Бадмаев Ж. Б.) тарилгын бүхы талмай дээрэһээ гектар бүриин 15 центнер таряа, тэрэ тоодо 17,5 центнер шэниисын ургаса абтаа. Кабанскын аймагай «Красное Знамя» колхозой гэшүүд (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Бурлаков Н. М.) тарилгынгаа бүхы талмай дээрэһээ гектар бүриһөөнь 13,5 центнер таряа, тэрэ тоодо 15 центнер шэниисын ургаса хуряажа абаа. Бичурын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай бригада (бригадирынь нүхэр Никипелов К. М.) 240 гектар талмай дээрэһээ га бүриин 16 центнер шэниисын ургаса абаа. Заиграйн аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой таряанажалай бригада Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр Киселев С. К. гэгшын ударидалгаар хүдэлмэрилжэ, тарилгын бүхы талмай дээрэһээ га бүриин 13,4 центнер таряа, тэрэ тоодо 80 гектар талмайн га бүриһөө 19 центнер шэниисын ургаса хуряажа абаа.

Хартаабха тарилгаар республика соогоо суутай болоһон Заиграйн аймагай XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн нүхэр Шурытина Л. П., Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн нүхэр Макарова А. Н. гэгшэд жэл бүри хартаабхын ехэ ургаса абана. Байкало-Кударын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой огородой бригадын бригадир нүхэр Орлова Е. Г. капустын расcадые дэгнүүлнүүд соо тарижа, капустын тарилгые һайнаар харууһалжа, гектар бүриһөө 500 центнер капуста абаа.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Зарим колхозууд болон МТС-үүдэй таряашад, малшад болон механизаторнуудай туйлалтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, социалистическэ хүдөө ажахы барагдашагүй ехэ арга боломжонуудтай ба резервнүүдтэй байна. Республикымнай колхозууд үрэжэл ехэтэй тарилгын, сабшалангай болон бэлшээриин ехэ газарнуудтай байна, тиихэдэ машинно-тракторна станцинуудта баян техникэ бии гээшэ. Зүгөөр, бидэнэр эдэ арга боломжонуудые үшөө тон һулаар ашагланабди, тэрээнһээ боложо малай республика дотор олон гээгдэнги колхозууд бии байна. Тэдэ колхозуудай ниитын ажахы һулаар хүгжөөгдэнхэй, ажахынь зарим һалбаринууд задагай муу байжа байна.

Ниитын малажал хүгжөөхэ хэрэг илангаяа хангалтагүй муу байна. Бурят-Монголдо малажал хүдөө ажахын гол шухала һалбари байһан аад, ехээр гээгдэжэ ябана. Олон колхозуудта ниитын малай, илангаяа эбэртэ бодо малай тоо толгой удаанаар олошорно. Тиихэдэ эбэртэ бодо малай тоодо үнеэдэй эзэлдэг хубинь 30 процентһээ дээшэлнэгүй, харин зарим аймагуудта арайхан гэжэ 20—25 процент болоно.

Малажалай үгэдэг ашаг шэмэ—һү болон нооһо тэсэшэгүй бага байна, мал муугаар шахажа ба бэлшээжэ таргалуулагдана. Хориин, Закаменай, Түнхэнэй, Зэдын, Баргажанай, Яруунын болон Кабанскын аймагууд илангаяа ехээр гээгдэжэ ябана.

Малые харууһалха болон эдеэлүүлхэ хэрэгые эмхидхэлгэдэ ехэ дутуунуудай гараһан дээрэһээ эдэ бүгэдэ тохёолдобо. Ниитын малай нилээд ехэ хубинь өөдэгүй тулюур, зохид һайн бэшэ байрануудта мүнөө хүрэтэр байлгагдана, хэрэгтэй зэргын үбһэ тэжээлээр хангагданагүй.

Олон колхозууд тэжээл бэлэдхэхэ тухай ёһотой һаналаа табинагүй, сабшалан болон бэлшээриие харууһалха хүдэлмэри эмхидхэнэгүй, ногоо, корнеплодууд болон силоснэ культуранuудые багаар тарина. Энээн дээрэһээ бүдүүн, шэмэтэй ба концентрированнэ тэжээл бэлэдхэхэ даалгабаринууд дүүргэгдэнэгүй. Заримдаа ниитын мал үлэн хооһон шахуу үбэлжэхэ баатай болоно. Малай һайн байранууд багаар баригдана.

Нүхэдүүд! Республикымнай колхозууд овощь болон хартаабха багаар тарина, эдэ культуранuудай тон бага ургаса абана. Хартаабха болон овощь тариха, ряд хоорондуурынь элдүүрилхэ ба хуряаха хүдэлмэри огто механизировалэгдээгүй байна. Ороһото ба крупяной культуранuудай, сахарна свёклын ургаса мүн лэ бага гээшэ.

Нүхэдүүд! Ороһото, овощной культуранuудай, хартаабхын ургаса яахадаа бага байнаб гэхэдэ, түрүү советскэ наукын туйлалтанууд, түрүүшүүлэй тон баян дүй дүршэл колхозуудай ба совхозуудай ажал хүдэлмэридэ удаанаар хэрэглэгдэнэ. Олон колхозуудай газараа муугаар элдүүрилдэг, тарилгаяа оройтожо хэдэг, муу шанартай үрһөөр тарилга хэдэг, ороһото культуранuудые нарин рядтайгаар ба хэрээһэлүүлжэ тариха, хартаабха, овощь болон тэжээлэй культуранuудые квадратно-гнездовой ёһоор тариха арганuудые хэрэглэлгэ удааруулдаг, тарилгые муугаар харууһалдаг гээшэ тэжэ шоунгүйгөөр сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэридэ бага бэшэ дутагдалнууд бии. Трактор, комбайн болон бусад машинануудые ашаглалга тон муугаар табигданхай. Мүнөө жэлдэ условно тракторaар, дунда зэргээр, оройдоо 400 гектар, тиихэдэ сүүдхэ соо дунда зэргээр, гүрэнэй даалгабариин ёһоор 7 гектарай орондо 3,9 гектар хахалагдадаг байһаниие саашадаа тэсэхэ аргамнай үгы. Илангаяа Ториин, Сүхын, Ново-Брянска, Куйтунска, Закаменай, Бага-Куналейн, Окино-Ключевскойн, Үдын ба Хамнигадайн МТС-үүд муугаар хүдэлмэрилөө.

Ургаса дээшэлүүлхын, ниитын малажалые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхын, тэрэнэй ашаг шэмэ үгэлгые дээшэлүүлхын түлөө машинно-тракторна станцинууд муугаар тэмсэнэ, тэдэнэр колхозуудта тэжээлэй бата бэхи база байгуулха ба малажалай, тэжээл буйлуулгын ба бэлэдхэлгын, пропашной культуранuудые тарилгын, хуряалгын ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилхын түлөө шухала хэмжээнүүдые абанагүй. Тракторна хүдэлмэриингөө түсэбые зөөлэн хахалалгаар дүүргэхын хойноһоо оролдоод, олонхи МТС-үүд хэһэн хүдэлмэриингөө шанарта анхаралаа хандуулнагүй.

Хүндэтэ нүхэдүүд! «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол соо хүдөө ажахын үйлэдбэриин гол һалбаринуудые эрид шууд хүгжөөхэ хэмжээнүүд хараалагдаа. Мүн

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта)

Бурят-Монголой АССР-эй бүхы колхознигуудта, МТС-үүд болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ

Бурят-Монголой хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшадай хандалга

(Түгэсхэлынь)

энээнэй тулада материально-техническэ шухала бүхы условинууд байгуулагдаа. Манай социалистическэ хүдөө ажахы ойрын 2—3 жэл соо абахаяа байгаа машина болон түхеэрэлтэнүүдые урдань тиимэ ехээр хэзээдэшье абаагүй юм. Мүнөөнэйхидээл адляар урдань манай социалистическэ хүдөө ажахы хэзээдэшье иимэ олон мэргэжэл һайнтай кадрнуудые абаагүй байгаа. Мүнөө промышленна предприятинууд, организацинууд болон эмхи зургаануудта хүдэлмэрилжэ байһан мэргэжэлтэдэй МТС-үүд болон колхозуудта ошожо хүдэлмэрилхыень тэдэниие парти уряалһан байна. Мүнөө республикын промышленна предприятинуудта хүдэлмэрилжэ байһан хэдэн зуун инженернүүд болон технигүүд, агрономууд болон зоотехнигүүд, трактористнууд болон комбайнернууд партиин уряае халуунаар хүлеэжэ абаад, хүдөө ажахыда гаража байна. Тэдэнэр хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг ехээр үйлэдбэрилдэг болохо тухай парти, правительствын тогтоолые дүүргэхын түлөө тэмсэлдэнь хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ туһалхаяа колхозууд болон машинно-тракторна станцинуудта ошоно.

Парти, правительствын эды ехэ анхарал оролдолго ба саг үргэлжын туһаламжада бидэнэр колхозно үйлэдбэриин бүхы участогууд дээрэ оролдосотой. шэн зоригто ажалаараа харюусаха ёһотойбди. Манай тон түрүүшын зорилго юуб гэхэдэ, ойрын 2—3 жэл соо дутагдалнуудаа усадхажа, республикынгаа хүдөө ажахые эрид шууд хүгжөөхэ ёһотойбди. Гүрэндэ тараа, мяха, һөөһо, һү, тоһо болон бусад продуктнуудые улам ехээр үгэхын тулада колхозник, совхозууд болон машинно-тракторна станцинуудай хүдэлмэрилэгшэ бүхэн ходоодоо оролдожо байха ёһотой.

Хүндэтэ нүхэдүүд! 1954 ондо бидэнэр ниитынгээ малай тоо толгойе нилээд олошоруулһан, ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлһэн, хартаабха, овощь болон тэжээлэй культурануудай тарилгые үргэдхэһэн, ороохото болон хүдөө ажахын бусад культурануудай ургасые эрид дээшэлүүлһэн байха ёһотойбди.

Колхознигууд, МТС-үүдэй болон совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд Коммунистическэ парти болон Советскэ правительствын заабаринуудые ажал хэрэг дээрээ бэелүүлжэ эхилбэ. Саашадаа ниитынгээ ажахы болон хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгээ дээшэлүүлгээр социалистическэ ехэхэн уялгануудые абаһан Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүдэй уряагаар республикын бүхы колхозууд, совхозууд болон МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд ажалай үндэр показательнуудые туйлахын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байна.

Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй һаяхан болоожо үнгэрһэн аймагай зүблөөнүүд дээрэ олохон аймагууд хоорондоо социалистическэ мүрысөөнүүдые баталаа. Сэлэнгын аймагай колхозууд болон МТС-үүд Зэдын аймагайхидтай, мухаршэбэрэйхид бичүүрынхидтай, байкалокударынхид кабанскынхидтай, хэжэнгынхид хоринхидтай, кяхтынхид кударынхидтай гэхэ мэтэшэлэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоо.

Хүндэтэ нүхэдүүд! Хэдэн зуун колхозууд, фермэнүүд, бригаданууд болон хэдэн мянган колхознигууд, совхоз, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд өөһэд дээрээ бодото уялгануудые абаад, социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо байна. Энэ мүрысөөн үдэр ерэхэ бүри ургажа, үргэдэжэ байна, тэрээндэ бүхы колхознигууд болон колхозницанууд, МТС болон совхозуудай бүхы хүдэлмэрилэгшэд, бүхы бригаданууд, фермэнүүд, колхозууд, совхозууд, МТС-үүд ба совхозууд эдэбхитэйгээр оролсохо ёһотой.

Нүхэд, Бурят-Монголой колхознигууд ба колхозницанууд, МТС-үүд ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд! Бидэнэр, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшад хүдөө ажахые хүгжөөхын түлөө КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолоор табигдаһан асари ехэ зорилгонуудые түргэнөөр дүүргэхын тулада бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе гэжэ халуунаар ханданабди.

Нүхэд малшад! Манай республикада малажалые ашаг шэмэ ба олзо доход ехээр үгэдэг хүдөө ажахын һалбари болгохын тулада ниитынгээ малажалые эрид түргэнөөр хүгжөөхын түлөө социалистическэ мүрысөөгөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе. Малайнгаа үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэе, нэгэшье мал үхүүлэнгүй, нэгэшье малай хүсэ шадалые һулаалуулангүй ондо оруулая.

Һаалишад, адуулгашад-малшад, тугалшад! Манай фермэнүүд дээрэ хүдөө ажахын малнуудые һубайруулхагүйн түлөө тэмсэе. 100 үнеэн бүриһөө 85-һаа үсөөн бэшэ тугал абалгые туйлая, 1954 ондо республика соогоо һаамхай үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 900—1000 литр һү, харин город шадарай аймагуудай колхозуудта 1200—1500 литр һү һаадаг болоё.

Тугалнуудые хаа хаанагүй эхэһээнь һалгаажа түлжүүлдэг болоё. Ойрын хоёр жэлэй турша дотор эбэртэ бодо мал соо үнеэдэй удельнэ хэмжээе 40—50 процентһээ доошо бэшэ болгоё.

Хонишод ба хониной-товарна фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд! Нооһон хадаа промышленностьда тон үнэтэй түүхэй эд гэжэ ходоодоо һанажа ябагты. Хонидойнгоо тоо толгойе бүхы хэмжээгээр олошоруулхын, үүлтэрыень һайжаруулхын, ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлхын түлөө тэмсэгты. 1954 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа доошо бэшэ түл абалгые, нарин нооһотой хонин бүриһөө 4,3 килограммһаа, нарибтар нооһотой хонин бүриһөө —3,8 килограммһаа, шэрүүбтэр нооһотой хонин бүриһөө —3,2 килограммһаа, шэрүүн нооһотой хонин бүриһөө —1,7 килограммһаа доошо бэшэ нооһо хайшалалгые туйлая.

Гахайн-товарна фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд! КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол хадаа гахай үсхэбэрилгые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ ба 100 гектар тарилгада 30 центнерһээ доошо бэшэ гахайн мяха абадаг болохо зорилго табяа. Нэгэ эхэ гахай бүриһөө 14-һөө үсөөн бэшэ поршоонхонуудые абажа түлжүүлдэг болохын түлөө тэмсэебди. Фермэ бүхэндэ гахайнуудые олоор шахажа, гүрэндөө гахайн шанар һайнтай мяха ехээр үгэдэг болоё.

Шубуунай фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд! 1954 ондо ороохото культурануудай 100 гектар бүхэндэ 100-һаа үсөөн бэшэ шубуутай болоё. Тахяануудай үндэгэ үгэлгые дээшэлүүлжэ, эхэ тахяа бүхэнһөө жэлдэ 100 хүрэтэр үндэгэ абадаг болоё. Мүн тэрэшэлэн уһанай шубуудые үсхэбэрилдэг болоё.

Тэжээл бэлэдхэлэй бригадануудай хүдэлмэрилэгшэд ба луговодууд! Таанарһаа, танай хүдэлмэриһөө ниитын малай тоо толгойе олошоруулгын ба ашаг шэмэ үгэлгыень дээшэлүүлгын шиидхэхы условии болохо тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэг нилээд дулдыдаха байна. Колхоз бүхэндэ сабшалан болон бэлшээриин газарнуудые бүхы хэмжээгээр һайжаруулагты, манай суута луговодууд Батышевай, Санжановай, Даниловай болон бусадай дүй дүршэлые хүдэлмэридөө үргэнөөр нэбтэрүүлэе. Тэжээлэй корнеплодууд ба силосно культурануудай, олон жэлэй ба нэгэ жэлэй ногоонуудай тарилгые үргэдхэе. 1954 ондо хээрын сабшалангай гектар бүриһөө 13—15 центнерһээ доошо бэшэ үбһэ, 30—40 центнерһээ доошо бэшэ зелёнко, 25—30 центнерһээ доошо бэшэ олон жэлэй ногоонуудые, 160—180 центнерһээ доошо бэшэ тэжээлэй корнеплодуудые, 180—200 центнерһээ доошо бэшэ кукуруза болон чаран сэсэг хуряадаг болоё. 1954 ондо нэгэ үнеэндэ табан тонноһоо доошо бэшэ силос дарая! Ниитынгээ малые бүдүүн, шэмэтэ ба концентрированнэ тэжээлээр хүсэд хүрэхөөр хангая.

Барилгын бригадануудай хүдэлмэрилэгшэд! Малай тоо толгойн түргэнөөр ургалта ба ашаг шэмынь дээшэлэлгэ тэдэниие һайн байрануудаар хангаһанһаа дулдыдаха байна. Ниитын малай байрануудые олоор, түргэнөөр ба бүхөөр баригты. Ниитын малда дулаан үбэлжэлгэ хангагты. Ойрын жэлнүүдтэ ниитын бүхы малнуудые имагтал дулаан ба һайнаар түхеэрэгдэһэн байрануудаар хангаха ябадал туйлая.

Ороохо, овощь, хартаабха ба тэжээлэй корнеплодуудые хадагалха, мүн тэрэшэлэн силос хэхэ барилгануудаар колхоз бүхэнэй өөһэдыгөө бүрин хангахын тула зернохранилищинуудые, хушалтатай тогууд ба һарабшануудые. овощь болон хартаабхын хранилищинуудые, силоснэ барилгануудые олоор баригты. Колхоз бүхэндэ хоёрһоо үсөөн бэшэ навозохранилищинуудые бария.

Хартаабха ба овощиин тарилгые бүхы хэмжээгээр үргэдхэхын түлөө, эдэ культурануудай хойноһоо харууһалгые һайжаруулхын, овощь ба хартаабха тарилга дээрэ механизаци болон түрүү методуудые үргэнөөр нэбтэрүүлхын түлөө мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе, тиигэжэ эдэ культурануудай үндэр ургаса туйлая, орондоо овощь ба хартаабха элбэг ехээр үгэе. 1954 ондо хартаабха ба овощиин тарилгые заабол квадратно-гнездовой болон квадратна аргаар тария, овощной культурануудай рассадые торфо-наг шэбхэ нэгшээгдэмэл ба газарай хүрьһөөр хэгдэһэн горшоогхонууд соо тарилга үргэнөөр эмхидхэе. Парниково-тепличнэ ажахые бүхы хэмжээгээр хүгжөөгты. 1954 ондо га бүриһөө 120 центнерһээ доошо бэшэ хартаабха, 140 центнерһээ доошо бэшэ капуста, 85 центнерһээ доошо бэшэ үгэрсэ, 90 центнерһээ доошо бэшэ помидор, 65 центнерһээ доошо бэшэ репчатэ һонгино, 110 центнерһээ доошо бэшэ столовын свёкло ба морковь хуряаха ябадал туйлая!

Нүхэд, свёкло таригшад! Гектар бүриһөө 200 центнер сахарна свёкло хуряахын түлөө тэмсэгты.

Тараанажалай бригадануудай хүдэлмэрилэгшэд! Ороohоной ажахы хадаа хүдөө ажахын үйлэдбэриин үндэһэ һуури болоно. Ороohото культурануудай үндэр ургаса абахын түлөө, газартаряалангай валовой ба товарна продукциие эгээн ехээр дээшэлүүлхын түлөө тракторна бригаданууд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэй хамта мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхыень тараанажалай бүхы бригадануудта тус зүблөөн хандана! Ойрын үдэрнүүдтэ ороohото культурануудай үрһэ хүрэнгэ хаажа дүүргээд, тэдэниие тарилгын кондицида хүргэе, саһа тогтоолго, тошо хүргэлгэ, наг шэбхэ ба нютагай бусад үтэгжүүлгэнүүдые бэлэдхэлгэ ба полидо гаргалга болон үбэлэй бусад агротехническэ хэмжээ-ябуулганууды үргэнөөр үнгэргэлгэ эмхидхэе. Тарилгые эртын ба агротехническэ эгээн эрхим болзорнуудта үнгэргэхын түлөө тэмсэе, ороohото культурануудые гансал хэрээһэлүүлэн ба нарин рядтай аргаар тарилга хангая, тэжээлэй культурануудай үндэр ургаса ургуулая. Ороohото культурануудай бүхы талмай дээрэһээ дунда зэргээр га бүриин зуун пүүд ургаса хуряаха ябадал туйлая!

Колхознигууд, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэд! Уһалагдадаг газартаряалан ба луговодствые бүхы хэмжээгээр хүгжөөгты. Бии байһан уһалагдадаг газарнуудые гүйсэд ашаглалга хангая, уһалууриин орхигдоһон бүхы системэнүүдые һэргээн ашаглая, уһалууриин хуушан системэнүүдые заһаха ба шэные бариха аргаар уһалагдадаг газарай талмайе нэгэ хахад дахин үргэдхэе.

Колхознигууд ба колхозницанууд! Колхозуудай ниитын ажахые бүхы талаһаань хүгжөөхын түлөө тэмсэгты. Сад тарилга, зүгы үсхэбэрилгэ, ан үсхэбэрилгэ болон хүдөө ажахын бусад һалбаринуудые бүхы хэмжээгээр хүгжөөгты. Колхоз бүхэндэ өөрын садтай ба зүгын пасекатай болоё.

Трактористнууд, комбайнернууд, механигууд, агрономууд ба зоотехнигүүд! Машинно-тракторна станцинууд колхозно үйлэдбэриие хүгжөөлгын шиидхэхы хүсэн болоно. Тракторнууд, комбайнууд болон хүдөө ажахын бусад машинануудые эрхимээр ба бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын түлөө тракторист, комбайнер, машинист бүхэн халаанайнгаа, сүүдхынгээ ба сезонойнгоо ажалай нормонуудые дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлэгты. Хүдөө ажахын культурануудай үндэр ургаса хуряахын, ниитын малай тоо толгойе түргэнөөр олошоруулхын ба тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхын түлөө, тараанажал ба малажалай ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые үргэнөөр механизацилхын, колхозуудта малай тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө тэмсэгты. Үбһэ сабшалта, тармалга ба үбһэ һурилэлгые механизацилгын хэмжээ 40-һөө доошо бэшэ процентдэ, силос даралга, силоснэ культуранууд ба тэжээлэй корнеплодуудые тарилга болон ряд хоорондынь газарай элдүүрилгые 75 процентдэ хүрэтэр, комбайнаар хуряагдаһан газар дээрэһээ соломо суглуулга ба һурилэлгые механизацилгын хэмжээе 70 процентдэ хүргэе. Колхозуудые агрономическаар, зоотехническээр хангалгые, хэгдэдэг бүхы хүдэлмэринүүдэй шанарые бүхы хэмжээгээр һайжаруулагты, голодһо гаргагшадтай эрид шууд ба гамгүйгөөр тэмсэгты.

Совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд! Малайнгаа тоо толгойе бүхы хэмжээгээр олошоруулагты, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлэгты, хүдөө ажахын культурануудай үндэр ургаса туйлагты! Продукциин өөрын үные доошолуулхын түлөө тэмсэгты! Республикынгаа совхозуудые жэшээтэ, рентабельна ба үндэр товарна ажахынууд болгоё!

Нүхэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд—агрономууд, зоотехнигүүд, ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд, мелиораторнууд, газар эсхэмжэлэгшэд! Советскэ агробиологическа наукын ба түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые колхозно болон совхозно үйлэдбэриин практикада зоримгойгоор ба үсэд оролдосотойгоор нэбтэрүүлэгты, парти, правительствын эридэгэй ёһоор колхозно үйлэдбэриин үнэхөөрөө эмхидхэлшэд, газартаряалан ба малажалые эсэшэгүйгөөр хубилган шэнэдхэгшэд байгты, колхознигууд ба механизаторнуудтай хамта колхозуудай ниитын ажахые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ, ниитын малай тоо толгойе олошоруулха, тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ ба хүдөө ажахын культурануудай үндэр ургаса хуряаха ябадал туйлагты!

Бурят-Монголой хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд! Социалистическэ мүрысөөн хадаа урагшаа дабшалгын хүсэ ехэтэ зэбсэг болоно.

Бидэнэр, Бурят-Монголой хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшад хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумээр зохёогдоһон асари ехэ программые бодото хэрэг дээрэнь түргэнөөр бэелүүлхын түлөө Читын областиин колхозно таряашад, малшад ба механизаторнуудые социалистическэ мүрысөөндэ уриха гэжэ шиидэбэбди. Республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд энэ шиидхэбэриемнай тон үргэнөөр дэмжэхэ бэзэ гэжэ найданабди. Читын областьтой социалистическэ мүрысөөндэ илажа гарахын түлөө бүхы колхозууд, совхозууд ба МТС-үүдтэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэе.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түшэг тулгуури болохо хүсэ ехэтэ социалистическэ Эхэ оронойнгоо саашадаа улам бэхижэхын ба һалбархын түлөө бүхы хүсөөрөө ажаллахаһаа хүндэтэй хэрэг советскэ хүн бүхэндэ байхагүй. Тиимэһээ хүн зониие, хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие хангаха зорилгоор түрэл гүрэндөө хүдөө ажахын продуктнуудые, түүхэй эд элбэг ехээр үгэхын түлөө эсэшэгүйгөөр ажаллая.

Хүдөө ажахые саашадань хүгжөөлгын зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын, колхозуудай ниитын ажахые бэхижүүлхын ба бүхы талаһаань хүгжөөхын түлөө, валовой болон товарна продукциие дээшэлүүлхын, хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ гүрэнэй түсэбүүдые саг соонь дүүргэхын түлөө, колхозуудай мүнгэн ба натуральна доходуудые дээшэлүүлхын, колхознигуудай материальна ажана байдалые улам һайжаруулхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсоогүй нэгэшье колхозник ба колхозница, МТС-үүдэй ба совхозуудай нэгэшье хүдэлмэрилэгшэ манай республика дотор бү байг лэ.

Хүндэтэ нүхэд! Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ба Советскэ правительствын хүтэлбэреэр манай республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө, ойрын жэлнүүдтэ Бурят-Монголой хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөлгэ туйлахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ бэзэ гэжэ бидэнэр, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй республиканска зүблөөндэ хабаадагшад батаар найданабди.

Читын областиин колхозууд, совхозууд болон МТС-үүдые социалистическэ мүрысөөндэ уриха тухай

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые амжалтатайгаар дүүргэхын тулада Бурят-Монголой хүдөө ажахын түрүүшүүлэй зүблөөн иигэжэ тогтооно:

1. 1954 ондо хүдөө ажахые хүгжөөлгөөр КПСС-эй сентябрьска Пленумэй тогтооһон даалгабариие амжалтатайгаар дүүргэхын тулада Читын областиин колхозууд, совхозууд болон МТС-үүдые социалистическэ мүрысөөндэ уриха.

2. Хүдөө ажахые хүгжөөлгөөр энэ зүблөөн дээрэ баталан абтаһан социалистическэ уялгануудай үндэһөөр Читын областиин колхозууд, совхозууд болон МТС-үүдтэй баталха социалистическэ мүрысөөнэй договорые бэлэдхэхэ ба тэрэниие республикын бүхы колхозууд, совхозууд болон МТС-үүдтэ зүбшэн хэлсэлгые эмхидхэхэ гэжэ республикын Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые гуйха.

3. Манай социалистическэ мүрысөөнэй арбитар болохыень РСФСР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерствые гуйха.

ТАСС-эй БУРУУШААЛ

Дүрбэн гүрэнэй—СССР-эй, США-гэй, Англиин ба Франциин Правительствонуудай Толгойлогшонорой зүблөөндэ хабаадаха гэһэн дурадхал СССР-эй Министрнүүдэй Совеэдэй Түрүүлэгшэ Г. М. Маленковто хэгдэһэн хэбэртэй, мүн Г. М. Маленков иимэ зүблөө зарлалгые зүбшөөхөөр бэлэн байнаб гэжэ В. М. Молотовоор дамжуулан Английска Правительствода мэдүүлһэн хэбэртэй мэдээсэлые Франс Пресс агентство, английска эшэ үндэһые заажа тарааба.

Дурсагдаһан мэдээсэл үнэн байдалда яажашье таараагүй, харин Бермудска аралнууд дээрэ США-гэй, Англиин ба Франциин Правительствонуудай Толгойлогшонорой хэзээр хараалһан сепаратна зүблөөнэй табиһан зорилгонуудһаа анхарал зайлуулха бодолтой байһаниинь элеэр харагдана гэжэ мэдүүлхые ТАСС түлөөлэгдэбэ.

Коммунистнуудай һуралсалда партийна библиотекэнүүдэй үүргые дээшэлүүлэе

Коммунистнуудай политическэ һуралсалай идейнэ удхые дээшэлүүлхэ шухала зорилго партийна организацинуудай урда табигдаад байна. Энэ зорилгые дүүргэлгэдэ партийна комитедүүдэй библиотекэнүүд ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Марксистска теориие шудалагшадта, пропагандистнууд болон консультантнуудта эдэ библиотекэнүүд үргэн туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй.

Паровозо-вагонно заводой парткомой библиотекэ һайнаар түхеэрэгдэһэн байратай, нилээд ехэхэн номой фондтой, харуулан ойлгуулха зүйлнүүдтэй юм. Пропагандистнууд болон консультантнуудта туһаламжа үзүүлхэ талаар манай хүдэлмэрилэгшэд үнгэрһэн жэлдэ зарим тэды дүй дүршэлтэй болоһон байна.

Мүнөө жэлдэ манай заводой партийна организациин дэргэдэ хүдэлмэрилдэг политһургуулинуудай ба кружогуудай тоо олошороо. Энээнтэй хамта пропагандистнууд нэмэжэ томилогдоһон байна. Тиимэһээ тэдэнэрэй дунда ехэ хүдэлмэри ябуулха, тэдэнэртэ туһаламжа үзүүлхэ хэрэгые улам һайжаруулха хэрэгтэй болоо.

Пропагандистнуудай саг үргэлжын семинарнууд группа группануудаар болодог юм. Железнодорожно райкомой библиотекэтэй хамта бидэнэр зургаан группануудые эмхидхэһэн байнабди. Гол ба дээшэлүүлэгдэһэн түхэлэй кружогуудай пропагандистнуудай семинарнууд ондо ондоо үнгэргэгдэнэ. Группа бүхэндэ тус тустань түсэб табигданхай. Группа бүхэн партиин райкомой болон парткомой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдтэ даалгатданхай.

Октябрь һарада үзэхэ гурбан темээр пропагандистнуудай семинар үшөө сентябриин һүүл багаар үнгэргэгдөө һэн. Тэрээнһээ гадна, энэ гурбан темээр хайшан гэжэ хөөрэлдөө үнгэргэхэ тухай методическа заабаринууд зохёогдожо, пропагандистнуудта үгтэһэн, заняти үнгэргэхэ түсэб; хэлсэгдэхэ гол асуудалнууд, мүн ямар юумэндэ гол анхарал хандуулха тухай тэдэндэ хэлэгдэһэн байна. Эдэ асуудалнуудаар олон пропагандистнуудтай консультаци үнгэргөөбди. Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлдэ пропагандистнуудта методическа заабаринуудые семинарнуудай болохо үедэл хэлэжэ үгэдэг байһан һаа, мүнөө жэлдэ хөөрэлдөөнэй түсэб ба хэрэгтэй туһаламжые пропагандистнуудай саг үргэлжэ, ээлжээтэ темээр заняти үнгэргэхынгөө урда тээ абажа байхаар библиотекынгээ хүдэлмэри эмхидхэхэ зорилго табинхайбди. Мүнөө манай библиотекэдэ пропагандистнууд ойлгогдоогүй, тодо бэшэ асуудалнуудаар консультаци абаха аргатай юм. Мүн занятинуудые үнгэргэхэ түсэб тухайлан табигдажа, тэдэндэ үгтэнэ.

Парткомой, райкомой түлөөлэгшэд олон кружогуудай занятинуудта байлсадаг. Олонхи пропагандистнууд тэдэндэ даалгаһан даалтабаринуудта харюусалгатайгаар хандана. Пропагандистнууд Картуков, Кладити, Калинников, Трифонов, Тарсов, Передков гэгшэд занятинуудаа удха һайнтайгаар үнгэргэнэ. Тиихэтэй хамта, пропагандистнууд Левин, Медведева гэгшэд занятинуудгаа бэлэдхэлгүй ерэнэ гэжэ шалгалта элирүүлээ. Мүн пропагандистнууд Кравцов, Бондаренко гэгшэд материалнуудаа хэлэжэ үгэхэдөө алдуунуудые гаргаһан байна. Эдэ бүгэдые ниитэлэн согсолжо, пропагандистнуудай семинарнуудта хэлсэһэн байнабди.

КПСС-эй XIX съездын шиидхэбэринүүдые, СССР-эй Верховно Соведэй V сессиин материалнуудые, партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолнуудые шудалхада хэрэглэгдэхэ номуудһаа гадна, партиин түүхын бүлэг бүхэниие шудалхада хэрэгтэй болохо политическэ зохёолнуудые шэлэн оложо, выставкэдэ табинхайбди. Тэрэнһээ гадна, табадахи табанжэлэй түсэб, тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд дээр томо диаграмма зурагданхай юм.

Марксистско-ленинскэ теориие бэеэ даагаад шудалагшадта туһалха талаар хүдэлмэри манай библиотекэ ябуулжа эхилэнхэй. Бэеэ даажа үзэгшэдтэ «КПСС-эй 50 жэл», «СССР-эй Верховно Соведэй V сессиин» ба «КПСС-эй сентябрьска Пленумэй дүнгүүд» гэһэн темэнүүдээр лекцинүүд уншагдаа. Бэеэ даагаад һурадаг коммунистнуудай марксистско-ленинскэ теори шудалхадань туһаламжа үзүүлхын ба тэдэнэй һуралсалайнгаа түсэбые ямараар дүүргэжэ байһаниие хинахын тулада 12 консультантнууд томилогдонхой.

Партиин түүхые, диалектическэ ба историческа материализмые бэеэ даагаад шудалагшадта туһаламжа болгон лекци уншаха тусхай лекторихүдэлмэрилжэ эхилбэ.

Консультантнууд болон пропагандистнуудһаа гадна, мүн агитаторнуудта манай библиотекэ нилээд ехэ туһаламжа үзүүлнэ. Хөөрэлдөө үнгэргэхэ темэнүүдые болон хэрэгтэй материалнуудые ба зохёолнуудые заводой агитаторнуудта заажа үгэнэбди. Агитаторнуудай хөөрэлдөө үнгэргэхэ түсэб зарим темэнүүд дээр жэшээ болгон табидаг байнабди. Агитаторнууд дуратай сагтаа ерэжэ, табиһан асуудалнуудтаа тайлбари абадаг юм. Пропагандистнууд болон агитаторнуудай хүдэлмэридэ али болохоор туһалхын тулада марксистско-ленинскэ теориор, уласхоорондын ба бэшэ бэшэ асуудалнуудаар газетэнүүд, журналнууд болон бэшэшье материалнуудые суглуулжа, тусхай папкануудые бэлдээбди.

Манай библиотекэдэ заводской лектори хүдэлмэрилжэ байдаг. Эндэ недели бүхэндэ ниитэ-политическэ, естественно-научна, литературын ба бусад темэнүүдээр лекцинүүд уншагдана. Лекциин темэнүүд хэдэн хоног урид соносхогдодог.

Гэхэтэй хамта, манай библиотекын хүдэлмэридэ дутагдалнууд үшөө олон. Библиографическа хүдэлмэри һулаар эмхидхэгдэнхэй гээшэ. Лекци уншалгада партийна эдэбхитэд мууса хабаадуулагдана, теоретическэ лекцинүүдые шагнаха хаяа хүн зон үсөөнөөр сугларна. Мүн библиотекымнай номой фонд уншагшадай ургажа байгаа эрилтэнүүдые дүүрэн хангажа шадахаа болёод байна. Зарим номууд һандаржа хуушараа. Эдэ дутагдалнуудые усадхаад, харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые, консультациин хүдэлмэриие бэлэдхэл һайнтайгаар эмхидхээд байбал, манай парткомой библиотекэ марксистско-ленинскэ теориие шудалхадань коммунистнуудта ехэ туһаламжа үзүүлжэ шадаха байна.

М. Обухов, ПВЗ-гэй парткомой библиотекые даагша.

Занятинууд эдэбхитэйгээр үнгэргэгдэнэ

Буркоопсоюзай парторганизациин дэргэдэ эмхидхэгдэһэн КПСС-эй түүхые шудалха нэгэдэхи ба хоёрдохи жэлэй хоёр кружок, политэкономиие шудалха нэгэ кружок октябриин 1-һээ хүдэлмэрилжэ эхилээ. Хамта дээрээ 51 хүн, тэрэ тоодо 16 коммунист, 6 комсомолец, партийнабэшэ 29 хүн эдэ кружогуудта һуралсана. Кружогуудай занятинууд ехэ һонирхолтойгоор үнгэргэгдэнэ. Кружогуудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Баторов, Кричигин ба Шастин занятидаа һайнаар бэлдэнэ, шагнагшадтаа материалаа ойлгосотойгоор хөөрэжэ үгэнэ.

Коммунистнууд Ильин, Некрасов, Абросов, партийнабэшэ эдэбхитэд Кокорин, Кравцова ба бусад занятидаа оролдосотойгоор бэлдэнэ, бүхы үзэһэн материалнуудаараа конспект табина.

Олохон коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүд партиин түүхые бэеэ даагаад шудална, коммунистнууд нүхэд Желтых, Топорков, Блинников ба бусад һуралсалайнгаа түсэб табинхай.

КПСС-эй түүхые бэеэ даагаад шудалагшадай консультант коммунист нүхэр Кузнецов тэдэнэй хүдэлмэриие наринаар хинадаг, ойлгогдоогүй асуудалнуудыень тайлбарилан хэлэжэ үгэдэг байна.

Коммунистнууд нүхэд Леонтьев, Шерстков, Нелюбин ба партийнабэшэ нүхэд Белокурова, Балдынов, Ноткинов гэгшэд «СССР-тэхи социализмын экономическа проблемэнүүд» гэжэ И. В. Сталинай зохёолые бэеэ даагаад үзэжэ эхилээ.

Д. Колмаков, Бурмонкоопсоюзай правлениин парторганизациин секретарь.

Закаменай МТС-тэ хубилалта болоодүй байһаар

Колхозуудай нийтын ажахын бүхы һалбаринуудые эрид ехээр дэбжээхэ хэрэгтэ МТС-үүд тон шухала үүргэ дүүргэхэ ёһотой гээшэ. Энэ зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхын тула МТС-үүд хүдэлмэреэ үндэһөөрнь һайжаруулха уялгатай.

Закаменай МТС-эй хүдэлмэриие хараад үзэбэл, харьяата колхозуудтайгаа баталһан договороо тэрэ ходоо дүүргэдэггүй байгаа. Тус МТС энэ жэлдэшье тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилөө. Ноябриин 1-нэй байдалаар тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэбые арайхан гэжэ 87,3 процент дүүргээ. МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд таряанай ургасые ба малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ һаналаа табидаггүй байгаа. Энэ жэлдэ аймагта бороо ехээр ороһон байбашье, ургаса хуряаха түсэбөө тэндэхи колхозуудай холо дүүргээгүй байһаниие энээгээр тайлбарилха хэрэгтэй.

Манай ороной социалистическэ хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолой гараһаар хоёр һара тухай сагай үнгэрбэшье, тус МТС-эй хүдэлмэридэ өөдтэй хубилалта болоогүй. Механизаторнуудай дунда Пленумэй тогтоолоор ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулагданагүй. Энэ ушарһаа боложо анхандаа хүдөө ажахын мэргэжэлтэд байһан аад, мүнөө аймагай колхозуудта, эмхи зургаануудта хүдэлмэрилжэ байһан нэгэшье хүн МТС-тэ хуушан ажалдаа бусажа ерээгүй байһаар. Тус МТС илангаяа трактористнуудаар ехэ дутамаг юм. Теэд тэдэниие хүсэлдүүлхэ, трактористнуудай ба юрэнхыдөө механизаторнуудай саг үргэлжын кадрнуудые бии болгохо талаар горьтой юумэ хэгдэнэгүй. Олохон трактористнууд хуулиин ёһоор МТС-эй хүдэлмэрилэгшэд болоһоноо мэдэнэгүй. Энэ жэлдэ МТС механизаторнуудые бэлэдхэхэ һургуулинуудта 16 хүниие эльгээхэ ёһотой байһан аад, оройдоо 6 хүниие эльгээгээ. МТС-эй зоотехнигүүд болон агрономууд олдожо томилогдоогүй байна.

МТС-эй дирекци ба партийна организаци партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула юу хэхээ, ажалаа яажа эрхилхээ, аймагайнгаа колхозуудай хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ МТС-эйнгээ үүргые хайшан гээд дээшэлүүлхэ байһанаа һайса мэдэнэгүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. МТС-эй директор нүхэр Тюменцев, парторганизациин секретарь нүхэр Гончиков гэгшэд хуушаараа хүдэлмэрилһөөр.

МТС-эй дирекци машинно-тракторна паркые заһабарилгын энэ жэлэй сезониие урданайхидаал адли эмхигүйгөөр, бэлэдхэл муутайгаар захалба. Октябриин 25-да энэ трактор, машинануудые заһабарилга дүүрэн хүсөөрөө ябуулагдажа байха ёһотой байһан аад, ноябриин 7 үнгэртэр өөдтэй юумэн хэгдээгүй. Заһабарилгада ябаха ёһотой олон механизаторнууд мүнөө хүрэтэр МТС-тээ үшөө ерээдүй байһаар.

Энэ ушарһаа боложо тус МТС ноябриин 10 хүрэтэр нэгэшье трактор, бусад машина заһабарилгаһаа гаргабагүй.

— Механизаторнуудайнгаа хэзээ бултадаа суглархыень өөһэдөөшье һайн мэдэнэгүйбди, мүнөө оройдоо дүрбэнэйнь нэгэшье хубинь үгы, — гэжэ МТС-эй директор нүхэр Тюменцев ноябрь һарын гарашаһан хойно һанаа алдан дуугарна. Механизаторнуудай ажалай мүртэйгөөр эмхидхэгдээгүй дээрэһээ олон хүнүүд үнэтэ сагаа миин үнгэргэбэ. Участково механигуудай, илангаяа контролер-механик нүхэр Лоскутниковай ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандаһан дээрэһээ заһабарилгада асаратдаһан комбайнууд, илангаяа прицепной машинанууд марк маркаараа илгагдангүй МТМ-гэй харшын зосоо газаагуур эмхи гуримгүйгөөр табяатай байна. Сеялкэнүүд, плугууд болон бусад машинануудые заримдаа 30—40 километрын газарһаа асархадаа эзэн бусаар хандаһан дээрэһээ заримынайнь раманууд болон частьнууд хухарһан, нугаржа гажаһан байна.

МТМ соо заһабарилгын зарим узелнуудай байранууд бэлэдхэгдээгүй, заһабарилга хэхэ столнууд узел бүхэндэ нэгэ янзаар, үндэр набтарынь аб адляар хэгдээ, заһабарилгын технологи болон процесс, гаргашалагдаха саг шэнжэлэгдэжэ тодорхойлогдоогүй, олон запасной частьнууд хүсэд асарагдаагүй байһаар.

Мүнөө хүдэлмэришэдэйнгөө штадые бүридүүлхэ, ажал хүдэлмэреэ шэнэ эрилтэнүүдэй ёһоор хубилган һайжаруулха, колхозуудай үйлэдбэриие механизацилха, малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ талаар МТС-эй дирекциин ажал тон ехэ болоод байна. Гэхэ зуура, нүхэр Тюменцев олонхи ушарта шухала удхашанартай юумые харангүй, бусад хүдэлмэрилэгшэдэйнгөө шиидхэжэ шадаха жэжэ бужа юумэнүүдтэ ехээр һамаарна, «хуу өөрөө хэхэ» гэжэ оролдоно. Иимэ метод бусад хүдэлмэрилэгшэдэй харюусалгые ба үүсхэл эдэбхиие доошолуулна. Мүнөө заһабарилгын хүдэлмэриие главна инженер нүхэр Акуловай хангалтагүйгөөр эмхидхэһэниинь энэ ушараар нилээд тайлбарилагдана.

Партиин Закаменай айком МТС-эй хүдэлмэриие һайжаруулха тушаа дары хэмжээ абаха, МТС-тэ ба тэрэнэй харьяата колхозуудта хүдэлмэрилхэ партийна хүдэлмэрилэгшэдые удаарулангүй томилхо ёһотой.

Д. Цыренжапов.

МТС-эй барилга

Яруунын аймагай Сосновско МТС-эй барилгын ехэ хүдэлмэри хэгдэжэ байна. Хараалагдаһан түсэбэй ёһоор тэндэ механизаторнуудай байха хамтын байра, электростанци, типовой мастерской, машинануудые хадагалха һарабша, мэргэжэлтэдэй байха гэрнүүд баригдаха юм.

В. Байбородин.

Московско область. Ореховскэ хлопчатобумажна комбинат Ореховскэ машинно-тракторна станциие шефтээ абажа, МТС-эй территори дээрэ хоёр квартиратай байрын хоёр гэр бариба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ореховскэ МТС-эй байрын шэнэ гэрнүүд.

ТАСС-эй фотохронико.

ХҮДӨӨГЭЙ БИБЛИОТЕКЭНҮҮДТЭ

Хүдэлмэреэ иигэжэ эмхидхээбди

Манай ороной бүхы ажалшадые культурна ба эрдэм мэргэжэлтэй болгохо ёһотойбди гэжэ агуу ехэ вождь нүхэр Сталин һургадаг һэн. Энэ захяаень дүүргэхэ талаар библиотекэнүүдэй үүргэ жэлһээ жэлдэ улам ехэ боложо байна. Номууд доторһоо манай ажалшад политическэ болон научна эрдэм, мүн практическа туһаламжа абадаг байна.

Ороной хүдөө ажахые эрид ехээр хүгжөөхэ тухай партиин Центральна Комитедэй Пленумэй тогтоол хадаа библиотекэнүүдэй урда тон ехэ зорилгонуудые табяа. Манай библиотекын хүдэлмэрилэгшэд эдэ зорилгонуудые дүүргэхын тула юу хэжэ байһан тухайгаа хөөрэжэ үгэхэ хүсэлтэйбди. Манай аймагай библиотекын бии болгогдоһоор 8 жэл үнгэрөө. Энэ үе соо номуудаймнай тоо арбаад гаран мянган хэһэг болоо. Гадна, элдэб янзын брошюранууд болон газетэ, журналнууд абтадаг. Манай библиотекэ абонемент ба нүүдэл фондһоо бүридэнэ. Харин уншалгын зал, үхибүүдэй отделени гэжэ мүнөө болотор үгы байһаар. Залуушуул, һургуулиин һурагшад, албахаагшад хамтадаа 800 гаран хүн манай библиотекэһээ номуудые абажа уншадаг.

Аймагайнгаа онсо өөрэ байдалые болон уншагшадайнгаа составые хараадаа абажа, номойнгоо фондые бүридүүлнэбди. Манай аймагта гол түлэб хүдөө ажахы эрхилэгдэдэг юм. Эгээ тиимэһээ библиотекымнай номуудай бүхы фондын гурбанайнь нэгэ хуби хүдөө ажахын литература болоно. Манай библиотекэдэ Вильямсын, Докучаевай болон Мичуринай зохёолнуудай суглуулагдамал томууд, малажалаар, хүдөө ажахые механизацилгаар болон элдэб ургамалнуудые тарилгаар хэрэгтэй литература бии. Харин энэ баян литератураяа бүхы хэмжээгээр хэрэглэхэ ябадалдамнай зарим тэды һаад ушаруулагдана. Ушар юуб тэхэдэ, манда справочно-библиографическа аппарат гэжэ үгы юм. Тиимэһээ манай библиотекын хүдэлмэрилэгшэд ойрын саг соо уншагшадай каталог, алфавитна каталог, журналнууд болон газетэнүүдтэ хэблэгдэһэн элдэб статьянуудай картотекэ, хүдөө ажахыгаар гараһан шэнэ номуудай выставкэ бии болгохо зорилго табинхайбди. Энэ жэлэй декабрь һарада Галина Николаевагай «Таряа хадалга» гэһэн романаар уншагшадай конференци үнгэргэхөөр хараалanхайбди. Мүн тэрэшэлэн ерэхэ жэлдэ хүдөө ажахын түрүүшүүлтэй хэдэн уулзалгануудые үнгэргэхэ байнабди.

А. Набокова, Хэжэнгын аймагай библиотекые даагша.

Ном уншагшадые һайнаар хангана

Мухаршэбэрэй аймагай Сагаан-Шулуутайн сомоной хүдөөгэй библиотекэ яһала һайнаар хүдэлмэрилнэ. Тус библиотекэдэ дулаалагдаһан томо байшан үгтэнхэй. Библиотекын уншалгын зал соо хоёр ута столнууд табяатай байдаг. Эндэ элдэб һонирхолтой номууд, журналнууд болон газетэнүүд бии. Гадна, «Родина» гэжэ радиоприёмник дуугаржа байдаг. Библиотекын уншалгын зал соо үдэшэндөө залуушуул, колхознигууд сугларжа, радиодамжуулгануудые шагнадаг ба газетэ, журналнуудые уншадаг юм.

Библиотекэдэ 1200 гаран элдэб номууд бии. Тэрэ тоодо агуу ехэ вождьнор Маркс, Энгельс, Ленин, Сталинай зохёолнууд, ородой болон советскэ литературын эрхим һайн номууд бии юм. Энэ библиотекэдэ хамтадаа 200 гаран уншагшад тоологдоно. Нүхэд С. Цыбикдоржиев, Д. Будаев, Б. Ломбоцыренов болон бусад эдэбхитэй уншагшадай тоодо оролсоно. Библиотекарь нүхэр Аюржанаева өөрынгөө ажалда оролдосотойгоор хандадаг.

Д. Номинов.

ДОСААФ-эй организацинуудта тоосоото-һунгуулиин суглаануудые эмхитэйгээр үнгэргэхэ

Коммунистическэ парти, Советскэ правительство, тэрэшэлэн бүхы советскэ арад эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ зуураа, агуу ехэ Советскэ Союзай хамгаалалтын хүсые саг үргэлжэ бэхижүүлхые шухалада тоолоно. Советскэ Арми, авиаци болон флодто туһалха Бүхэсоюзна һайндуранай общество хадаа манай Эхэ орониие эдэбхитэйгээр хамгаалха хэрэгтэ ехэ үүргэ эзэлдэг байна.

Тус обществын 1951 оной августын 20-до байгуулагдаһанһаа хойшо республика дотор ДОСААФ-эй эхин организацинуудтахи эмхидхэлэй хүдэлмэри зарим тэды һайжараа. Республикын аймагуудай, городууд болон районуудай оргкомитедүүд Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, обществын түрүү эхин организацинуудай дүй дүршэлые халан абажа, эхин организацинуудта пропагандын, кружковой болон спортивна хүдэлмэринүүдые нилээд һайжаруулжа шадаа. Энээниие Баунтын, Кабанскын, Закаменай болон бусад хэдэ хэдэн аймагуудай эхин организацинуудай жэшээ дээрэһээ хаража болохо байна.

ДОСААФ-эй Кабанскын оргкомитет (түрүүлэгшэнь нүхэр Белых) үргэн нийтын дунда ябуулдаг хүдэлмэрсэрээ республика соогоо түрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ. ДОСААФ-эй аймагай организаци пропагандын болон кружогой хүдэлмэриие һайнаар табижа шадаһан дээрэһээ 1953 ондо гэшүүдэйнгээ тооё 500 хүн хүрэтэр олошоруулаа. Оргкомитедэй дэргэдэ олон эдэбхитэд бии болгогдоо, эндэ лекторскэ группа хүдэлмэрилнэ. Оргкомитедэй бүхы гэшүүд тусхай даалгабаринуудтай, тэдээнээ саг соонь дүүргэдэг. Оргкомитет буудалгын, санын, мүн бусад хэдэ хэдэн мүрысөөнүүдые олон хүнэй хабаадалгатайгаар үнгэртэдэг юм. Кабанскын оргкомитет иимэ амжалтануудые КПСС-эй айкомой, аймгүйсэдкомой, ВЛКСМ-эй айкомой болон профсоюзна организацинуудай туһаламжаар туйлаһан байна.

Сэлэнгын шпалозаводой ДОСААФ-эй эхин организаци (түрүүлэгшэнь нүхэр С. С. Помулев) мүн лэ муу бэшээр хүдэлмэрилнэ. Эхин организациин дэргэдэ кружогууд, спортивна команданууд хүдэлмэрилнэ, тэрэшэлэн эндэ буудалгын мүрысөөнүүд үнгэргэгдэнэ, элидхэл болон лекцинүүд уншагдана.

Зүгөөр бүхы оргкомитедүүд зорилгоёо хүсэд ойлгоо гэхын аргагүй. Өөрынгөө хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнуудые усадхахын тула үүсхэл оролдолго гаргадаггүй оргкомитедүүдэй хүтэлбэрилэгшэдшье үсөөн бэшэ бии байна. Жэшээлхэдэ, Мухаршэбэрэй, Түнхэнэй, Бичурын аймагуудай оргкомитедүүд эхин организацинуудые муугаар хүтэлбэрилнэ. Хэдэ хэдэн аймагууд болон городуудай оргкомитедүүдтэ хүдэлмэриин шухала услови байгуулагданагүй. Жэшээнь, ДОСААФ-эй Мухаршэбэрэй аймагтахи оргкомитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Васильевта удаан саг соо ондоо хүдэлмэри хүүлнэ. Зэдын аймагтахи оргкомитедэй байрань квартира болгогдошонхой. Оргкомитедүүдэй хүдэлмэридэхи ехэхэн дутагдалнуудай нэгэн юуб гэхэдэ, хэдэ хэдэн аймагуудай ДОСААФ-эй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд аймгүйсэдкомуудаар буруугаар дэбжүүлэгдэнэ.

1951 оной августын 20-до гараһан СССР-эй Министрнүүдэй Советэй шиидхэбэриин ёһоор республикын ДОСАРМ болон ДОСАВ-эй нэгэдэмэл суглаан болоһон юм. Тэрэ суглаан дээрэ дурсагдаһан организацинуудые нэгэдүүлжэ, ДОСААФ болгохо гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэһэн байгаа. Гэбэшье, аймагай, городской болон районно конференцинүүд мүнөөшье болотор болоодүй.

Тиимэһээ конференцинүүдые зарлажа, хэһэн хүдэлмэриингөө дүнгые тэрээн дээрээ согсолхо, дутуунуудаа элирүүлжэ усадхахын тула зохихо хэмжээнүүдые хараалха, обществын уставай ёһоор мүнөө бии байгаа оргкомитедүүдые һунгамал комитедүүдээр һэлгэхэ шухала болоод байна.

ССР Союзай ДОСААФ-эй оргкомитедэй шиидхэбэриин ёһоор республикада ноябриин 20 болотор ДОСААФ-эй эхин организацинуудта тоосоото-һунгуулиин суглаанууд үнгэргэгдэхэ ба декабриин 13 болотор аймагай, городской болон районно конференцинүүд үнгэргэгдэхэ байна. Тэрэшэлэн декабриин 19—20-до ДОСААФ-эй республиканска конференци болохо юм.

Тоосоото-һунгуулиин суглаанuудта бэлэдхэлгэ ба тэдэ суглаануудые үнгэргэлгэ хадаа партийна органуудай хүтэлбэри доро, советскэ, комсомольско болон профсоюзна организацинуудтай нигта холбоотойгоор хэгдэхэ, организацинуудай хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнууд хурсаар шүүмжэлэгдэхэ зэргэтэй.

И. Мордеев. БМАССР-эй ДОСААФ-эй оргкомитедэй эмхидхэлэй-олониитын хүдэлмэреэр ахалагша инструктор.

Тобшо һонинууд

☆ **Бригадын дэргэдэхи библиотекэ.** Бичурын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой № 2 бригадын дэргэдэ библиотекэ шэнээр бии болгогдобо. Тэндэнь мүнөө 2000 гаран номууд тоологдоно.

☆ **Бэлэдхэлэй шэнэ сэнгээр.** Хэжэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ һү тушааха уялгата даалгабаряа үнн хада дүүргээд, бэлэдхэлэй шэнэ сэнгээр гүрэндэ һү тушаажа байна. Тушааһан һүнэйнгөө түлөө тус колхоз автомашина абаха юм.

Хүдөө ажахын пропагандын шухалын шухала зорилго

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол коммунистическэ общество байгуулхын түлөө тэмсэлдэнь советскэ арадта тон шухала удхашанартай. Тус тогтоол хадаа социалистическэ хүдөө ажахые цэцэглүүлхэ хүсэтэйгөөр хүгжөөлгын дайшалхы программа мүн.

Энэ тогтоол соо СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ үндэһэн асуудалнууд хараалагдаһан, тэрэнэй бүхы һалбаринуудые эрид хүгжөөхэ, хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгэ эрид дээшэлүүлхэ арга замууд заагдаһан байна.

Советскэ оромнай коммунизм байгуулха замаар урагшаа найдамтайгаар дабшажа ябана. Арадай ажахын хүгжэлтын хүсые — социалистическэ индустрине хүсэ ехэтэйгээр хүгжөөлгын үндэһэ һуури дээрэ манай орон дотор хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо зорилгые бодотоор бэелүүлгэ хадаа коммунистическэ байгуулалтын программын шухалын шухала хубинь болоно. Мүнөөнэй условидо энэ зорилго хадаа бидэнэй эгээн шухала, бүгэдэарадай зорилго болон табигдаа. Энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэлгэ хадаа тэрэшэлэн хүдэлмэришэн ангиие колхозно таряашадай хоороондохи барисаае саашадань бэхижүүлхэдэ туһалха байна.

Хүдөө ажахын бүхы һалбаринуудые үндэһөөрнь хүгжөөхэ тухай коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй тогтоолые бүхы советскэ хүнүүд, тэрэ тоодо манай республикын ажалшад тон ехэ һайшаалтайгаар угтаа. Энэ тогтоол хадаа городой ба хүдөө тосхонуудай ажалшадай дунда үргэн ехэ творческо эдэбхи ба үйлэдбэриин дэбжэлтэ үүсхээ.

Партиин Центральна Комитедэй сентябрьска Пленумэй тогтоол соо, мүн партиин обкомой пленумэй тогтоол соо хүдөө ажахын пропагандада, наукын ба түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулагдана.

Хүдөө ажахын пропаганда хадаа түрүү социалистическэ предприятинуудай, хүдөө ажахын новаторнуудай ба мичуринска агробиологическа наукын туйлаһан бүхы шэнэ, прогрессивнэ юумэнүүдые үргэнөөр дэлгэрүүлгэдэ хүсэ ехэтэ зэбсэг болоно.

Хүдөө ажахын пропаганда болбол хүдөө ажахын үйлэдбэриин эгээн үндэр культура туйлаха талаар колхозно ба совхозно үйлэдбэриие хүтэлбэрилхэ бүхы ажал ябуулгын шухалын шухала, таһаршагүй хубинь юм.

Партиин Центральна Комитедэй Пленум болбол хүдөө ажахын пропагандые эмхидхэлгэдэ ехэхэн дутагдалнуудай бии байһые элирүүлээ. Энэ пропагандые ябуулга ба тэрэнэй шанарынь МТС-үүд, колхозууд, совхозууд ба хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө табигдадаг эрилтые ябашье ханганагүй. Түрүү колхозууд болон МТС-үүдэй хүдэлмэриин шэнэ арга дүршэлнүүд ба методүүд үйлэдбэридэ тон удаанаар, һулаар нэбтэрүүлэгдэнэ.

Хүдөө ажахын пропагандые эмхидхэлгэдэ бии байһан ба КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тэмдэглэһэн дутагдалнууд политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын Бурят-Монголой отделениидэ бүрин хабаадана. Байгша оной 9 һарын турша соо обществын бодото гэшүүд хүдөө нютагуудта 1189 лекци уншаа. Тэдэнэй миил 532-ынь колхозууд ба МТС-үүдтэ уншагдаа. Аймагай зарим отделенинүүд хүдөө ажахын пропагандые эмхидхэлгэдэ харюусалгагүйгөөр хандана. Тиимэ отделенинүүдэй тоодо Кабанскын (правлениинь түрүүлэгшэ П. И. Кондратьев), Мухаршэбэрэй (правлениинь түрүүлэгшэ А. Я. Потапов), Кяхтын (правлениинь түрүүлэгшэ Э. А. Вельвер), Хоринн (правлениинь түрүүлэгшэ Л. Я. Похосоев) болон бусад отделенинүүд оролсоно.

Хүдөө ажахы тухай лекцинүүдые уншалгада хүдөө ажахын һургуулинуудай, илангаяа хүдөө ажахын техникумүүдэй багшанар тон багаар хабаадуулагдана. Зооветеринарна институдай багшанар—обществын бодото гэшүүд 1953 оной түрүүшын хахад жэл соо колхозууд ба МТС-үүдтэ тон үсөөхэн лекци уншаһан байха юм. Гадна, хүдөө ажахын олохон мэргэжэлтэд политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын бодото гэшүүд болоогүй байдаг. Манай республика дотор хүдөө ажахын 1500 мэргэжэлтэд тоологдоно. Гэбэшье, тэдэнэй оройдоо 120 хүниинь обществын гэшүүд юм. Ушар иимэһээ хүдөө ажахын мэргэжэлтэдые политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ обществын гэшүүд олоор болгохо гээшэ илангаяа обществын аймагай отделенинүүдэй шухала зорилго болоно.

Обществын талаар хүдөө ажахын эрдэм пропагандалга ямар шалтагаанһаа нимэ хангалтагүйгөөр ябуулагданаб гэхэдэ, правлениин президиум энэ пропагандын тон ехэ удхашанарые тоогоогүй, энэ шухала хэрэгые зүндэнь орхижорхиһон байна. Партиин ЦК-гэй Пленум болбол хүдөө ажахын талаар лекционно пропаганда һайжаруулхыень, колхозууд, МТС-үүд ба совхозуудта хүдөө ажахын эрдэм үргэнөөр пропагандалга эмхидхэхыень, энэ хүдэлмэридэ эрдэмтэдые, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ба түрүүшүүлые хабаадуулхыень Бүхэсоюзна обществын правлениие уялгалаа.

Бидэнэй урда партиин табиһан энэ харюусалгатай ба хүндэтэй зорилго хадаа хүдөө ажахын эрдэмэй талаар лекционно пропагандада бии байһан дутагдалнуудые эрид шууд усадхахыемнай, хүдөө ажахын асуудалнуудаар уншагдадаг лекцинүүдэй тооё нилээд олошоруулха ба тэрэнэй шанарые һайжаруулхыемнай эринэ.

Манай уялга юуб гэхэдэ, «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» партиин ЦК-гэй Пленумэй тогтоолые бүхы талаһаань тайлбарилха ябадал болоно. Энээнтэй зохилдуулан, хүдөө ажахын талаар лекцинүүдэй тематикые общество зохёоһон байна. Энэ тематика соо гол түлэб хүдөө ажахын эрдэм пропагандалха шэглэл тодорхойлогдоо.

Хүдөө ажахын асуудалнуудаар лекционно пропаганда ябуулхадаа хүдөө ажахын түрүү наукын, ородой эрдэмтэд Тимирязев, Мичурин ба Павловай туйлалтануудые, мүн тэрэшэлэн түрүү колхозуудай болон хүдөө ажахын новаторнуудай туйлалтануудые лекцинүүд соогоо үргэнөөр харуулха шухала. Хүдөө ажахын культурануудай үндэр ургаса хуряалгада, малажалһаа ашаг шэмэ ехээр абалгада хэрэглэгдэһэн ба энээндэ туйлаһан методүүд болон арга дүршэлнүүд лекци бүхэн соо үргэнөөр, бодото һайнаар харуулагдаха ёһотой.

Социалистическэ газартаряалангай практикаар бии болгогдоһон хамаг үнэтэ юумэнүүдые түргэнөөр согсолдог ба дэлгэрүүлдэг байхаар лэ хүдөө ажахын пропагандые ябуулха хэрэгтэй.

Практикада үнэхөөрөө һайн үрэ дүн харуулһан, орооһото культурануудые нарин рядтайгаар ба хэрээһэтүүлэн тарилга, хартаабха, овощь болон бусад зарим культурануудые квадратно-гнездовой аргаар тарилга гэхэ мэтэ агротехникын прогрессивнэ арга методүүд колхозно үйлэдбэридэ һая болотор үргэнөөр хэрэглэгдээгүй байгаа. Энэ хадаа гол түлэб ямар шалтагаанһаа болооб гэхэдэ, хүдөө ажахын пропаганда болбол хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлгэдэ, ажал арьбалалга ба тэрэнэй бүтээсые дээшэлүүлгэдэ эдэ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудай угаа ехэ удхашанарые тайлбарилан харуулгаар тон бага юумэ хэгдэһэн байна.

Обществын организацинууд хүдөө тосхонуудта лекционно пропаганда ябуулхадаа, илангаяа хүдөө ажахын асуудалнуудаар лекционно пропаганда ябуулхадаа МТС-үүд болон колхозуудай партийна, комсомольско хүдэлмэрилэгшэдтэ, хүдөөгэй эдэбхитэй интеллигенцидэ түшэглэхэ ёһотой.

Энэ зорилгоор обществын районуудтахи отделенинүүд МТС-үүдтэ өөһэдынгөө түлөөлэгшэдтэй байхань шухала гэжэ политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын XI пленум тоолоһон байна. Эдэ түлөөлэгшэд МТС-үүдэй харьяата колхозуудта лекционно пропаганда эмхидхэхэ үүргэтэй. Мүн МТС-үүдэй харьяата колхозуудта байдаг интеллигентнэрэй—обществын гэшүүдэй лекци уншалга эмхидхэхэ хүдэлмэри гэдэнэртэ даалгагдаха зэргэтэй.

Обществын аймагуудтахи ба городуудтахи отделенинүүдэй түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар һаяхан боложо үнгэрһэн политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын Бурят-Монголой отделениин пленум «СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй тогтоолой үндэһөөр хүдөө ажахын лекционно пропагандые һайжаруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсээд, хүдөө ажахын эрдэм пропагандалха дэлгэрэнгы хэмжээ-ябуулгануудые хараалаа.

Обществын правлениин пленум болбол хүдөө ажахын асуудалаар лекционно пропаганда дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ эрид хубилалта хэхын түлөө бүхы хэмжээнүүдые абахыень обществын бүхы организацинуудые ба бүхы гэшүүдые уряалаа. Энээниие богонихон болзор соо дүүргэгдэхэ хүдэлмэри гэжэ тоолохо болоо һаа тон буруу. Энэ хүдэлмэриие саг үргэлжэ, һараһаа һарада, жэлһээ жэлдэ үргэн далайсатайгаар ябуулха, тиихэ зуураа, колхозууд болон МТС-үүдтэ уншагдадаг лекцинүүдэй тооё саг үргэлжэ олошоруулха, энээндэ олониитэ зониие үргэнөөр хабаадуулха хэрэгтэй.

Бүхэсоюзна общество болбол советскэ интеллигенциие үргэнөөр хабаадуулһан организаци байһан тула даа партиин табиһан зорилгые нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ, тиигэжэ манай орон дотор хүдөө ажахын продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо тухай партиин ЦК-гэй Пленумэй түүхэтэ тогтоолые бодотоор бэелүүлхэ хэрэгтэнь хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ ехэхэн туһаламжа үзүүлхэ байһаниинь лабтай.

С. БАДМАЦЫРЕНОВ, политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна обществын Бурят-Монголой отделениин харюусалгата секретарь.

Критикэ ба библиографи

Арадай Хитадай баялигые харуулһан ном

«Хитад арадай агууехэ Эхэ орон хадаа үндэр орьёл ууланuудтай, үер ехэ мүрэнүүдтэй үргэн уужам газар дайда мүн. Тус ороной элдэб хубинуудта сагай уларил ондо ондоо байдаг, газарайнь хүрьһэ үрэжэл ехэтэй юм, мүн ашагта малтамалнуудааршье айхабтар баян. Энэ ороной оюун бэлиг түгэлдэр, ажал хүдэлмэридэ айхабтар дуратай арад зон бүри эртэ урда сагта бүхы дэлхэйдэ алдар суутай болоһон культура байгуулһан юм... Хитадай шэнэ-демократическа байгуулалтын ерээдүйн үргэн ехэ перспективэнүүдые болон бүхы арга боломжонуудые элирхэйлэн харуулхын тула тэрэнэй байгаалиин условинуудые һайса шэнжэлхэ, район бүхэнэйнь экономическа болон культурна хүгжэлтын онсо өөрэ байдалые тайлбарилха шухала байна» гэһэн үгэнүүдээр Чу Шао-танай бэшэһэн, гадаадын гүрэнүүдэй литературын издательстваар хэблэгдэһэн «Шэнэ Хитадай географи» гэһэн ном эхилнэ.

«Шэнэ Хитадай географи» хадаа манай орондо хэдэн мянган хэһэг тиражтайгаар хэблэгдэжэ байгаа хитад авторнуудай олон номуудай нэгэниинь мүн. Манай оронтой ахадүүгэй хани барисаатай болоһон, Дальна Востогто ба бүхы дэлхэйдэ эб найрамдалай бата найдамтай түшэг тулгуури болоһон арадтай ороние шэнжэлхэ хэрэгтэ энэ ном айхабтар ехэ туһаламжа үзүүлхэ байна.

Чу Шао-танай бэшэһэн энэ номые уншахада, 9,9 миллион квадратна километр газар дайдатай уужам ехэ орон хүнэй урдуур нюдэ алдуулан нэмжынэ. Тэрэ хадаа баруун тээгээ Дунда Азиин советскэ республикануудтай нэгэ хилэтэй аад, зүүлжээ Номгон далай хүрэтэр туласа ерэнэ. Хойноо Советскэ Сибирьһээ эхилээд, урагшаа аяма халуун Инди хүрэтэр һунана. Энэ орон дотор бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы хүн зоной дүрбэнэйнь нэгэ хубинь ажаһуудаг юм. Соёл болбосоролой айхабтар шухаг зүйлнүүдые бии болгоһон ба Коммунистическэ партиин ударидалгаар дотоодын ба гадаадын дайсануудые үй бута сохижо, дэлхэйн агууехэ гүрэн—Хитадай Арадай Республикые байгуулһан арад тэндэ һуудаг. Хитадай тус тус районуудые зураглан бэшэхэдээ автор хадаа экономическа талаараа тон ехэ удхашанартай районуудай нэгэн болохо — Хуанхэ мүрэнэй адагһаа захална. Эндэ 130 миллион хүн, үгышье һаа бүхы Хитадай арад зоной 27,3 процентнь бии юм. Энэ хадаа ороной эгээн олон зонтой районуудай нэгэн болоно. Хэбэйн талада ба Хуанхэ мүрэнэй эрье шадар 1 квадратна километр газарта дунда зэргээрээ 300 хүн ажаһуудаг. Эндэ республикын столица Пекин, Хойто Хитадай томо порт ба шухала промышленна центр, хоёр миллион хүн зонтой Тяньцзинь город, мүн тэрэшэлэн Циндао, Цзинань, Кайфын, Цзини, Яньтай ба бусад томо городууд бии.

Энэ райондо түмэр замууд иишэ тиишээ олоороо зурылдана, газар доронь ашагта малтамалнууд угаа элбэг. Хуанхэ мүрэнэй адагай энэ районд Хитадта малтагдадаг бүхы шулуу нүүрһэнэй гурбанайнь нэгэ хуби абтана. Мүн тэрэшэлэн эндэ түмэрэй руда, алта, фосфоридууд, дабһан малтагдана.

Хуанхэ мүрэнэй адагай энэ райондо шэниисэ ба ячмень тон ехээр таригдажа, бүхы орон дотор абтадаг, иимэ орооһото культурануудай хахад хубиие үгэдэг байна. Эндэ бобы элбэг ехээр ургуулагдадаг; газарай һамар хуряалгаар тус район дэлхэй дээрэ хоёрдохи һуури эзэлнэ. Хитадта таригдадаг хлопогой гурбанай хоёр хубинь Хуанхэ, Вэйхэ, Дацинхэ мүрэнүүдэй үрэжэл ехэтэй эрьенүүдээр, Шаньдун ба Цзянсу провинцинуудта ургуулагдадаг. Шаньдунска хахад аралай эрьеэр Хитадай загаһа барилгын эгээн ехэ районуудай нэгэн бии.

Хуанхэ мүрэнэй бассейндэ 1950 онһоо эхилээд, угаа ехэ ирригационно барилга түхеэрэгдэжэ байна. Тэрэнэй бүтээгдээд байхада, 55 миллион хүн зоной ажаһуудаг 210 мянган квадратна километр газар уһанай үерлэбэшье, аюулда орохоёо болихо юм, уһалагдадаг газарай талмай 2,6 миллион гектараар ехэ болохо, мүн тэрэшэлэн суднаар ябалгада таарамжатай болохо ба гидроэлектростанцинуудые бариха арга боломжо бии болохо юм.

Янцзы мүрэнэй адагаархи ба тэгэн дундуурхи экономико-географическа хоёр ехэ районууд Хитадай экономикодо тон ехэ һуури эзэлнэ. Эндэ 110 миллионһоо олон хүн зон ажаһуудаг. Эдэ районуудай түрүүшынхинь хүдөө ажахын үйлэдбэреэр ба хүнгэн промышленностиие хүгжөөлгөөр тон ехэ удхашанартай юм. Шанхай — Нанкин—Ханчжоу гэһэн гурбалжан түхэлтэй район ороной тон ехэ промышленна центр болоно.

Сүлөөлэлгын урда тээ тус районой бүхы промышленностиие, мүн тэрэшэлэн хлопогой болон тутова модонуудай плантацинуудые фабриканyудтайнь хамта хари гүрэнэй капитал эзэмдэжэ байгаа. Шанхай, Нанкин болон бусад ехэ портово городуудые дамжан ороһон хари гүрэнэй капитал национальна промышленностиие дарадаг ба тус ороной өөрынь үйлэдбэриин хүсэнүүдэй ургалтые хаадаг һэн. Хлопок ехээр таридаг энэ районой текстильнэ фабриканууд ондоо тээһээ асарһан түүхэй эдүүдые болбосоруулдаг байгаа. Энэнь хари гүрэнүүдэй монополинуудта ашаг олзо ехээр үгэдэг һэн.

Янцзы мүрэнэй дундуурхи урасхалай бассейн илантаяа ашагта малтамалнуудаар элбэг юм. Янцзын эрье хадаа түмэрэй рудае малтан абадаг гол районуудай нэгэн юм. Мүн тэндэ сурьма, вольфрам, сагаан туулга, цинк, марганец, хара туулга, ртуть, алта малтадаг. Хитадай байгаалиин баялигуудай хэр зэргэ элбэг байһаниие иимэ баримтаар гэршэлжэ болоно. Хитад хадаа бүхы дэлхэй дээрэ малтагдадаг сурьмагай 70 процентыень, вольфрамай 40 процентыень үгэнэ бшуу.

Автор өөрынгөө ном дотор тус тус районуудые шэнжэлхэ зуура, олон тоото бодото баримтануудые, һонирхолтой жэшээнүүдые харуулна. Орон дотороо хүндэ индустриие хүгжөөлгын талаар гол һуури эзэлдэг Зүүн-Хойто район тухай Чу Шао-тан дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгэнэ. Мукден-Аньшань-Бэньси-Фушунь район хадаа томо промышленна центр гэжэ бүхы дэлхэй дээрэ мэдээжэ болонхой. Ороной Зүүн Хойто район дотор бүхы түмэр замайнь сетиин 43 процент бии юм.

Энэ ном хадаа 1951—52 онуудта авторайнь хэблэжэ гаргаһан тула һүүлэй жэлдэ, нэгэдэхи табанжэлэй түсэбэй дүүргэгдэжэ эхилхэтэй дашарамдуулан ороной экономикодо болоһон угаа ехэ хубилалтануудые харуулжа шадаагүй байһаниинь элитэ.

Чу Шао-танай бэшэһэн энэ ном Хитадай Арадай Республикые шэнжэлхэ хэрэгтэ ехэ туһаламжа үзүүлхэ байна. Тус ном хадаа бодото баримтануудаар айхабтар элбэг байһан тула революциин илалтатай хамта гансашье гүрэнэй байгуулалта хубилаа бэшэ, харин Хитадай географи тад ондоо болоо гэжэ бидэниие эли тодоор үнэмшэлүүлнэ. Ороной карта дээрэ шэнэ городууд ба һуурин газарнууд, шэнэ каналнууд ба водохранилищинууд, далайн портнууд ба түмэр харгынууд бии болоо. Түүхэтэ тэмсэлдэ илаһан арад үзэгдөө дуулдаагүй ехэ хүсэтэйгөөр ба шэн зоригтойгоор өөрынгөө Эхэ ороние шэнэдхэн хубилгажа, энэ хэрэгтэ гайхамшагта амжалтануудые туйлажа байна.

М. Домогацких.

Германска Демократическа Республикада гүрэнэй ородой дуунай хоорой концертнүүд болоно

БЕРЛИН, ноябриин 11. (ТАСС). Германо-советскэ хани барисаанай һарын үдэрнүүдтэ гүрэнэй ородой дуунай хоор Сталинска шангай лауреат РСФСР-эй арадай артист профессор А. В. Свешниковэй уранһайханай хүтэлбэри доро Германска Демократическа Республикын городуудта концертнүүдые ехэ амжалтатайгаар табижа байна. Концертнүүдэй программада ород, украиннууд ба немецкэ арадай дуунууд, советскэ композиторнуудай дуунууд, ородой ба баруунай композиторнуудай зохёолнууд оролсобо.

Германска Демократическа Республикада арбан үдэр соо байхадаа, советскэ артистнууд Берлинскэ электромеханическа заводой Эрих Вайнертын нэрэмжэтэ Культурын байшанда, Сталинштадт городтохи И. В. Сталинай нэрэмжэтэ «ОСТ» гэжэ металлургическа комбинадай ажалшадай үмэнэ ба Германска Демократическа Республикын олон бусад городуудта наадаба.

Концертнүүд хадаа немецкэ ба советскэ арадуудай хани барисаа бэхижүүлхэ туг доро хаа хаанагүй үнгэрнэ. Харагшад советскэ артистнуудые угаа ехэ баяртайгаар угтана.

Германска Демократическа Республикын газетэнүүд гүрэнэй ородой дуунай хоорой мэргэжэл бэлигые үндэрөөр сэгнэһэн олон статьянууд ба рецензинүүдые толилно.

Советскэ предприятинуудые ГДР-эй зөөри болгон түлөөһэгүйгөөр дамжуулан үгэхэ талаар советско-германска холимол комиссиин хоёрдохи заседани

БЕРЛИН, ноябриин 11. (ТАСС). 1954 оной январиин нэгэнһээ эхилээд советскэ 33 предприятинуудые ГДР-эй зөөри болгон түлөөһэгүйгөөр дамжуулан үгэхэ талаар советско-германска холимол комиссиин хоёрдохи заседани мүнөөдэр Берлиндэ болоо.

Предприятинуудые дамжуулан үгэлгые бодото дээрэнь бэелүүлхэ ябадалтай холбоотой асуудалнууд, мүн 1954 ондо үйлэдбэриин ажал-ябуулгада предприятинуудые бэлэдхэхэ талаар хэмжээ-ябуулганууд тус заседани дээрэ харагдаба.

Советскэ ба немецкэ врачуудай уулзалга

БЕРЛИН, ноябриин 11. (ТАСС). Германо-советскэ хани барисаанай һарада хабаадахын тула ГДР-дэ ерэһэн советскэ врачуудай ба немецкэ врачуудай уулзалга үсэгэлдэр Шаритэ гэжэ берлинскэ университетскэ клиникын байшан соо болобо. ГДР-эй элүүрые хамгаалгын министерствын, дээдэ һургуулиин хэрэгүүдые эрхилһэн статс-секретариадай, Германиин социалистическэ единэ партиин түлөөлэгшэд советскэ ба немецкэ медицинын ажал-ябуулагшадай хоорондо болоһон хөөрэлдөөндэ хабаадаба.

Германска Демократическа Республикада ба бүхы немецкэ арадта һайн һанаата ехэ туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө советскэ нүхэдтөө немецкэ врачууд баясхалан хүргэбэ.

Венын ажалшадай забастовко

ВЕНА, ноябриин 11. (ТАСС). Ажалай американска методуудые бии болгохо гэһэн администрациин һэдэлгэдэ эсэргүү протестын тэмдэг болгон, Венэдэ «Фрелих» гэжэ фабрика дээрэ эхилһэн забастовко 4 недели үргэлжэлжэ байна. Венын олон тоото предприятинуудай ажалшад забастовко хэгшэдтэй һанал нэгэдэлтэй байһан тухайгаа соносхобо. Тэдэнэр забастовко хэгшэдтэ материальна туһаламжа үзүүлнэ. «Фрелих» фабрикын хүдэлмэришэдтэ зорюулан мүнгэ суглуулга Венын заводууд ба фабриканyудта эмхидхэгдээ.

Баруун Германида советскэ кинофильмын амжалта

БЕРЛИН, ноябриин 11. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, «Ангай мүрөөр» гэжэ советскэ научно-популярна үнгэтэ кинофильм Мюнхендэ 3 недели соо ехэ амжалтатайгаар харуулагдажа байна. Энэ фильмын сеанс бүхэниие харагшад нэрьемэ альгаташалгаар угтана. Имагта ехэ амжалтатай байһанай ашаар, тус фильм баруун германска бусад кинотеатрнуудта харуулагдаха юм.

«Баварише Фольксэхо» газетэ «Манай хэзээдэшье хаража үзөөгүй үнгэтэ фильм» гэһэн гаршагтайгаар, советскэ кинофильм тухай рецензи толилбо.

Корейдэ ба Хитадта бактериологическа зэбсэг США-гэй хэрэглэһэн тухай американска сэрэгэй 19 пленэйхидэй мэдүүлгэ

ПЕКИН, ноябриин 11. (ТАСС). Пекинскэ радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, Хойто Корейдэ ба Зүүн-Хойто Хитадта бактериологическа зэбсэг США-гэй хэрэглэһэн баримтые гэршэлһэн американска сэрэгэй 19 пленэйхидэй хэһэн мэдүүлгэ Пекиндэ ба Пхеньянда толилогдоо. 1951 оной үбэл Хойто-Корейдэ, 1952 ондо Зүүн-Хойто Хитадта бактериологическа зэбсэг илангаяа үргэнөөр хэрэглэгдэһэн байна.

Холбоото Штадууд бактериологическа зэбсэг хэрэглэхэ методуудые аяар 1941 ондо зохёожо эхилһэн юм гэжэ американска сэрэгэй пленэйхидэй, тэрэшэлэн хэдэн олон документнүүдэй үндэһөөр тодорхойлогдоо гэжэ радио-мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Һунгуулиин эрхэнүүдэй түлөө японско студентнүүдэй тэмсэл

ШАНХАЙ, ноябриин 11. (ТАСС). Японско хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, японско засагаархид японско студентнүүдэй һунгуулиин эрхэ хизаарлахые һэдэнэ. Япониин студентнүүд засагаархидай энэ һэдэлгэдэ эрид шангаар эсэргүүсэнэ.

Токийска радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, үсэгэлдэр Токийска университедэй педагогическа отделениин ба Япониин бусад дээдэ һургуулинуудай студентнүүд тэдэнэй һунгуулиин эрхэ хизаарлаһан ябадалда эсэргүү протестын тэмдэг болгон, Мегуро районд (Токио) демонстраци хэбэ. Радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, студентнүүдэй ба полициин хоорондо тулалдаан боложо, 4 студент арестовалагдаа.

Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин ЦК-гэй мэдээсэл

ВАРШАВА, ноябриин 11. (ТАСС). Польско хэблэлэй агентство иигэжэ дамжуулна:

Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин (ПОРП) Центральна Комитет иимэ мэдээсэл толилбо:

ПОРП-ын ЦК-гэй IX пленумэй шиидхэбэритэй зохилдуулан, ЦК-гэй политбюро хадаа пленумэй гол түлэб һайшааһан иимэ тезисүүдые толилбо:

1. «Зургаанжэлэй түсэбые дүүргэлгын амжалтанууд ба зургаанжэлэй түсэбэй һүүлшын хоёр жэлэй (1954—1955 онууд) экономическа гол зорилгонууд».

2. «1954—1955 онуудта хүдөө ажахые хүгжөөхэ зорилгонууд тухай ба хүдөө ажахын үйлэдбэри дээшэлүүлхын тула шухала хэмжээнүүдые абалга».

ПОРП-ын ЦК-гэй IX пленум хадаа шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ үргэнөөр дэлгэрүүлэн, эдэ тезисүүдые партийна организацинуудта зүбшэн хэлсэхэ гэжэ даалгаба.

Партиин гэшүүд тезисүүдтэ өөһэдынгөө ажаглалта ба заһабаринуудые оруулжа, тэдэниие дээдэ шатын органуудта ба партийна хэблэлдэ эльгээжэ шадаха байна.

Партийна хэблэл болохоёо байгаа съездын урда тээхи дискуссида үргэнөөр хабаадаха арга боломжые партиин гэшүүдтэ хангаха ёһотой.

Мосаддыгые сүүдлэлгэ

ТЕГЕРАН, ноябриин 10. (ТАСС). Мосаддыгай ба иранска армиин генштабай начальник байһан Рияхиин хэрэг тушаа сэрэгэй сүүдэй заседанинууд Султанабадта (Тегеран шадар) эхилээ гэжэ ноябриин 8-да мэдээсэгдэһэн байгаа.

Түрүүлэгшээр һууһан дивизионно генерал Могбель хадаа Мосаддыгай хэрэгые хаража үзэхэ гэжэ даалгагдаһан сүүдэй эрхэ мэдэл тушаа һаналаа мэдүүлхыень Мосаддыгта дурадхаба.

Меджлисэй намда олгоһон «онсо бүрин эрхэ түлөөлэлгэ тухай хуулитай» зохилдуулан, бүхы хуулинуудые гаргажа байгааб гэжэ Мосаддык мэдүүлгэ соогоо хэлэбэ. Тиимэһээ эдэ хуулинуудые, тэрэ тоодо арми тушаа гаргагдаһан хуулинуудые меджлисэй болюулаагүй сагта, тэдэ хуулинууд бүрин хүсэтэй байха юм. Сэрэгэй сүүдүүдые тарааха тухай хуули эдэ хуулинуудай нэгэниинь болоно, тиин меджлисһээ ондоо хэншье тэрэниие болюулжа шадахагүй юм гэжэ Мосаддык хэлэбэ. Тиимэһээ, тус сүүд тэрэнэй хэрэгые хаража үзэхэ эрхэгүй байна.

Генерал Азмуде энэ сүүдэй процесс дээрэ гэмнэгшэ боложо шадахагүй байна, ушарынь би (Мосаддык) национальна оборонын министр байһан, харин Азмуде—минии мэдэлэй хүн байһан юм гэжэ Мосаддык тэрэшэлэн хэлэбэ. (Иранай хуулинуудай ёһоор, захирагдадаг хүнүүд өөрынгөө начальнигай хэрэг тушаа гэмнэгшэд боложо гү, али сүүдэй гэшүүд байжа шадахагүй юм).

Меджлисэй байхада, хуушанай премьер-министрые тушаалһаань гаргаад, шэнэ хүниие шахын томилһон ушар Иранай түүхэдэ үшөө байгаагүй юм гэжэ Мосаддык саашаа хэлэбэ. Тиимэһээ, Мосаддык хуулита премьер-министр байба. Онсо бүрин эрхэ түлөөлэлгэ намда олгохо тухай өөрынгөө хуулиие меджлисэй болюулһан ушарта лэ меджлис премьер-министрын тушаалһаа намайе зайлуулжа шадаха байгаа гэжэ Мосаддык хэлэбэ.

Сэрэгэй сүүдэй ноябриин 9-нэй заседани дээрэ Мосаддык үгэеэ үргэлжэлүүлбэ. Гадаадынхид бидэниие усадхаха һанаатай байгаа гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Энэ зорилгоор тэдэнэр Аюулгүйн Соведтэ ба Уласхоорондын сүүдтэ хандаһан байна. Гэбэшье, тэдэнэй хэрэг бүтэжэ үгөөгүй. Тэрэнэй һүүлээр тэдэнэр Иран тээшэ анхаралаа хандуулһан ба меджлисэй оппозиционно депутадуудаар дамжуулан—ондоо аргаар ябуулга хэжэ эхилһэн байна. Меджлисээр дамжуулан өөһэдынгөө түсэбүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ амжалта туйлажа шадаагүй ушарһаа, тэдэнэр эсфандын 9-нэй (Мосаддыгай гэртэ добтолго хэгдэһэн февралиин 28) событинуудые бэлэдхэбэ. Удаа тээнь тэдэнэр меджлисэй депутадуудай—«Национальна фронтын» гэшүүдэй дунда хэрэлдээ үүдхэхые шнидхэбэ. Гэбэшье, энэ ушарта тэдээндэ референдум һаад хэбэ. Переворот хэжэ шадаха полковник Насыри мэтын хүниие олохо гэһэн гансахан зам үлэбэ.

Сүүд минии хэрэгые хаража үзэхэ эрхэгүй юм, мүнөө хүрэтэр би Иранай хуулита премьер-министр хэбээрээ байнаб гэжэ Мосаддык түгэсхэлдөө дабтан хэлэбэ.

Чилиин национальна интересүүдые хамгаалхын түлөө

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 11. (ТАСС). Зэдэй промышленностиин жэжэ эзэдэй ассоциаци зэдэй промышленностьда болоһон кризис шиидхэхэ зам дээрэхи гол һаад болгошо США-тай баталһан сэрэгэй хэлсээнһээ арсаха гэһэн эрилтэтэй меморандумые правительствода эльгээбэ гэжэ Чилийскэ «Эль Сигло» газетэ мэдээсэнэ. Ороной зэдэй промышленностиин гол центрнүүдтэ соносхогдоһон онсо байдалые болюулха, антикоммунистическэ хуулиие болюулха гэһэн эрилтэнүүд тэрэшэлэн табигдана.

Чилиин арадай-социалистическэ партиһаа дэбжүүлэгдэһэн сенатор Рамон Сильва мэдүүлгэ хэбэ. Тэрээн соонь, тусгаарлабал, иигэжэ хэлэгдэнэ: «Арадай социалистическэ парти бүхы оронуудтай дэлхэйн худалдаа наймаа хэхын түлөө тэмсэнэ; нилээд ехэ сэнгүүдые түлэдэг бүхы оронуудта манай ороной продуктнуудай худалдагдахын тулада манай суверенитедые ашаглаха хэрэгтэй гэжэ тэрэ тоолоно.

Манай экономикын хуби заяае гансахан хойто-американска рынокэй холбоо һаа, нацын интересүүдтэ ехэ хохидол ушаруулха байна. Манда американска империализмын баадхахые эрмэлзэдэг бузар дарлалтада эсэс табихыень правительствые баалаха шухала».

Чилиин олон организацинууд Чилиин национальна интересүүдые хамгаалхын түлөө хүдэлөө үүдхэхэ гэжэ һаналаа мэдүүлнэ. Тэдэ организацинуудай тоодо—Чилиин суверенитедые хамгаалха комитет, Чилиин эхэнэрнүүдэй союз, Чилиин ажалшадай нэгэдэмэл конфедераци бии юм.

Британска Гвианада английска засагаархидай хэһэн ябуулгануудые буруушаана

ЛОНДОН, ноябриин 11. (ТАСС). Английска засагаархидаар тушаалһаа гаргагдаһан Британска Гвианын премьер-министр Джаган ба арадай прогрессивнэ партиин түрүүлэгшэ Бернхэм гэгшэд Британска Гвианада английска засагаархидай дура зоргоороо аашалжа байһан ябадалда эсэргүү протест мэдүүлхын тула Англяар ябажа байна. Ороной элдэб олон городуудта болоһон протестын олон митингнүүд дээрэ английска ажалшад Британска Гвианын арадтай нэгэн һаналтай байһанаа мэдүүлнэ. Гэбэшье, лейбористска партиин ба тред-юнионуудай британска конгрессэй хүтэлбэрилэгшэд Британска Гвианада английска засагаархидай бүдүүлиг ябуулгануудые үмөөрһэн, мүн протестын митинг дээрэ үгэ хэлэхэ арга боломжо Джаганда ба Бернхэмдэ лейбористска партиин профсоюзуудай нютагай организацинуудай үгэхыень хориһон байна. Лейбористска партиин ба профсоюзуудай баруунай хүтэлбэрилэгшэдэй энэ шиидхэбэри партиин болон профсоюзуудай нютагай организацинуудай, мүн жиирэй гэшүүдэй гүн ехэ зэбүүрхэл үүдхэбэ.

Хорилто хэгдэһэн болобошье, нютагай профсоюзна ба лейбористска организацинуудай олон хүтэлбэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар протестын митингнүүд бүхы орон дотор урдынхидал адляар хэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, баруунай хүтэлбэриин хориһон болобошье, Лидсдэ болоһон протестын митинг дээрэ Лидсын профсоюзуудай соведэй секретарь Кэвэнэт түрүүлэгшээр һууба. Брадфорддо болоһон митинг Брадфордын профсоюзуудай соведэй түрүүлэгшэ Бекхауз гэгшын хүтэлбэри доро болобо.

Английска генерал-губернаторто Цейлоной правительство ното эльгээбэ

ЛОНДОН, ноябриин 11. (ТАСС). Коломбоһоо Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, английска туг хойшодоо мандуулхагүй ба английска национальна гими наадахагүй гэһэн шиидхэбэриие октябриин 29-дэ абаһан Цейлоной правительство генерал-губернаторто ното эльгээбэ. Английска генерал-губернаторай хойшодоо эндэ байхань һайшаалтай бэшэ байна гэжэ тус ното соогоо тэрээндэ мэдээсэбэ.

АГЫН ҺОНИНУУД

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ВЫСТАВКЭ

Һаяхан Ага тосхондо хүдөө ажахын окружной IV выставкэ болобо. Тэндэ малажалай, таримал ургасануудай, механизациин ба эдир натуралистнуудай павильонууд соо элдэб янзын һонирхолтой экспонадууд табигдажа харуулагдаба.

Выставкэдэ хамта дээрээ 15 колхоз, гурбан МТС, малажалай 20 фермэ, тарянажалай 10, тракторна 9 бригада, 550 түрүүшүүл хабаадалсаа.

Выставкын үдэрнүүдтэ мори урилдаан, һур харбаан, бүхэ барилдаан, волейбольно ба футбольно мүрысөөнүүд, «Агын үнэн» газетын приз абахын түлөө эстафетэ болоһон, уранһайханай самодеятельностиин концерт харуулагдаһан байна.

МИЛЛИОНЕР КОЛХОЗУУД

Округой колхозууд улам баяжана. Тарянажал ба малажалһаа колхозууд тон ехэ олзо доход абана. Нёдондо жэлдэ миллионер колхозууд 10 байгаа һаа, мүнөө 13 боло. Хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлэй ба худалдан абалгын сэнгүүдэй дээшэлһэнэй ашаар колхозууд энэ жэлдэ 4 миллион түхэриг нэмэлтэ олзо абаа.

Кировэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель (түрүүлэгшэнь СССР-эй Верховно Соведэй депутат нүхэр Мажиев) энэ жэлэй 9 һарын туршада 1,5 миллион түхэригэй олзо доход оруулһан байна. Мүн Агын районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой доход пёдондонойхитой сасуулхада хоёр дахин ургажа миллион 100 мянган түхэригтэ хүрөө.

КОЛХОЗОЙ АНГАЙ ФЕРМЭ

Агын районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо халтар хара үнэгэнэй фермэ үнинэй бии болгогдонхой. Колхоз 1952 ондо 55,5 мянган түхэригэй олзо тус фермэһээ оруулаа һаа, энэ жэл тэрэнь 10 мянган түхэригөөр дээшэлээ.

Тус фермынхид энэ жэлдэ 22 эх үнэгэнһөө 77 гүлгэ абаад, тэдэнэ хорооltогүйгөөр тэнжээжэ байна.

ХУДАГУУДЫЕ АШАГЛАЛГАДА ОРУУЛНА

«СССР-эй хүдөө ажахые саашадань хүгжөөхэ хэмжээнүүд тухай» партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумэй тогтоол малажалай фермэнүүдые уһаар түйсэд хангалтатай эрид һайжаруулха гэжэ хараална. Энэ тогтоолые бэелүүлхын түлөө худаг малталгын Агын монтажна парти тала газарта ажаһуудаг колхозуудта ехэ хүдэлмэри ябуулжа байна. Жэшээнь, шэнэ жэлһээ хойшо шахтна 30 худаг малтагдажа ашаглалгада оруулагдаа.

САДОВОД ЦОКТОЕВОЙ ОРОЛДОСОТОЙ АЖАЛ

Дылгыровэй нэрэмжэтэ колхоздо 1940 ондо хэдэн эшэ ранеткэ таригдаһан юм. Садовод нүхэр Цоктоевой оролдосотой ажалай ашаар, энэ сад соо мүнөө ранеткын 300 гаран эшэ тоологдоно.

Энэ жэлдэ тус колхоз ранеткэ худалдажа таба мянган түхэригэй олзо оруулаа.

МЭРГЭЖЭЛТЭДЫЕ БЭЛДЭНЭ

Энэ жэлдэ округой хүдөө ажахын нэгэ жэлэй һургуули 27 мэргэжэлтэдые түрүүшынхеэ гаргаба. Тэдэнэртэ «Малажалай техник» гэһэн нэрэзэргэ олгогдоо.

Залуу мэргэжэлтэд округой колхозуудта ба Читинскэ областиин бусад колхозуудта ажаллахаар гаранхай.

ШЭНЭ БАРИЛГАНУУД

Ага тосхондо шэнэ үйлсэнүүд ба переулогууд нэмэгдэжэ, энэ тосхон болбосон гоё түхэлтэй болгогдожо. Мүнөө жэлдэ дунда һургуулиин хоёр дабхар байшан, шэнэ гостиница ашаглалгада оруулагдаа. Мүн 8 квартиратай хоёр дабхар хирпис гэр баригдажа байна. Мүн ажалшад үмсэдөө 30 гэр баряа.

В. Аслезов.

ЗАРЛАЛ

Ноябриин 13-да үдэшын 8 часта НИИК-ын зал соо философско наукануудай кандидат нүхэр П. Хадалов «Бурядай түрүүшын эрдэмтэ Доржи Банзаров» гэжэ темээр лекци бурят-монгол хэлэн дээрэ уншахань.

Дуратай хүнэй ерэжэ шагнаха болохо.

ЗАҺАБАРИ

Манай газетын ноябриин 12-ой номеройи дүрбэдэхи нюурта «Баруунай гурбан гүрэнэй толгойлогшонорой зүблөөн» гэһэн информаци соо хоёрдохи гурбадахи ба дүрбэдэхи мүрэнүүдые иигэжэ уншаха: «...Вестминстер... кобританиин ба Франциин премьер-министрнүүдые үдэшэхэ...» гэжэ уншаха.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10.17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00676. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.